

МОНГОЛБАНК
САНХҮҮГИЙН МЭДЭЭЛИЙН АЛБА

ЖИЛИЙН ТАЙЛАН 2024

 fiu.mongolbank.mn

АГУУЛГА

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР	02
ЗУРАГ, ХҮСНЭГТ, ХАВСРАЛТЫН ЖАГСААЛТ	03
САНХҮҮГИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН АЛБАНЫ МЭНДЧИЛГЭЭ	04
БҮЛЭГ I. МЭДЭЭЛЭХ ҮҮРЭГТЭЙ ЭТГЭЭДЭЭС МЭДЭЭЛЭЛ ХҮЛЭЭН АВАХ, ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ ХИЙХ	07
1.1. Мэдээлэл хүлээн авах	
1.2. Дүн шинжилгээ	
1.3. Мэдээлэл солилцох	
1.3.1. Дотоодын эрх бүхий байгууллагатай мэдээлэл солилцож, хамтран ажилласан байдал	
1.3.2. Гадаад улсын эрх бүхий байгууллагатай мэдээлэл солилцож, хамтран ажилласан байдал	
БҮЛЭГ II. ДОТООД БА ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА	18
2.1. Дотоод хамтын ажиллагаа	
2.1.1. Үндэсний зөвлөл	
2.1.2. Хамтын ажиллагааны зөвлөл	
2.2. Гадаад хамтын ажиллагаа	
2.2.1. Харилцан ойлголцлын санамж бичиг	
2.2.2. Олон улсын хамтын ажиллагаа	
БҮЛЭГ III. ФАТФ-ЫН ТЕХНИК ХЭРЭГЖИЛТИЙН 40 ЗӨВЛӨМЖИЙН ҮНЭЛГЭЭ	29
БҮЛЭГ IV. ЧАДАВХЫГ БЭХЖҮҮЛЭХ, СОЁН ГЭГЭЭРҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	31
4.1. Эрх бүхий байгууллагуудад хийсэн сургалт, семинар	
4.2. Санхүүгийн мэдээллийн албаны ажилтнуудын хамрагдсан сургалт	
4.3. МҮЭ-дэд зориулсан соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагаа	
4.4. Бусад үйл ажиллагаа	
БҮЛЭГ V. МЭДЭЭЛЛИЙН СИСТЕМ	40
БҮЛЭГ VI. ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТ	43
БҮЛЭГ VII. ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТ	46

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

АНДМУТБ	Ази, Номхон далайн мөнгө угаахтай тэмцэх бүлэг
БМГТ	Бэлэн мөнгөний гүйлгээний тайлан
ББСБ	Банк бус санхүүгийн байгууллага
ГТТГТ	Гадаад төлбөр тооцооны гүйлгээний тайлан
МУТСТ	Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх
МҮЭ	Мэдээлэх үүрэгтэй этгээд
НҮБ	Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага
СББМҮҮ	Санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйлчилгээ үзүүлэгч
СГТ	Сэжигтэй гүйлгээний тайлан
СЗХ	Санхүүгийн зохицуулах хороо
СМА	Санхүүгийн мэдээллийн алба
ҮЗ	Үндэсний зөвлөл
ҮОХЗДСТ	Үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэхийг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх
ХАЗ	Хамтын ажиллагааны зөвлөл
ФАТФ	Санхүүгийн хориг арга хэмжээ авах байгууллага

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Сэжигтэй гүйлгээг мэдээлэхэд хамгийн их сонгогдсон 10 үндэслэл (2024)	10
Зураг 2. Дүн шинжилгээ хийсэн, шилжүүлсэн сэжигтэй гүйлгээний тоо (2024)	12
Зураг 3. Хууль сахиулах байгууллагад шилжүүлсэн сэжигтэй гүйлгээний тоо	13
Зураг 4. Дотоодын эрх бүхий байгууллагуудтай мэдээлэл солилцсон байдал	14
Зураг 5. Гадаад улсын санхүүгийн мэдээллийн албанд явуулсан хүсэлт	16
Зураг 6. Гадаад улсын санхүүгийн мэдээллийн албанаас ирүүлсэн хүсэлт	17
Зураг 7. Үндэсний зөвлөл болон Хамтын ажиллагааны зөвлөлийн хуралдсан байдал	19
Зураг 8. Үндэсний зөвлөлийн бүрэлдэхүүн	20
Зураг 9. Хамтын ажиллагааны зөвлөлийн бүрэлдэхүүн	22
Зураг 10. Харилцан ойлголцлын санамж бичиг байгуулсан улс орнууд	24
Зураг 11. Монгол Улсын Явцын тайлан хүргүүлэх үйл явц	29
Зураг 12. Монгол Улсын ФАТФ-ын Техник хэрэгжилтийн 40 Зөвлөмжийн үнэлгээ	29
Зураг 13. Б.Батбаатар, Санхүүгийн мэдээллийн албаны дарга, Олон улсын эрдэм шинжилгээний хурлын үеэр	34
Зураг 14. Эрдэм шинжилгээний III бага хурал	39
Зураг 15. МУТСТ Үндэсний хөтөлбөрийн бүтэц	43
Зураг 16. 2024 онд хийгдэж дуусгахаар тусгагдсан ажлуудын биелэлтийн байдал	44

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Санхүүгийн мэдээллийн албанд мэдээлсэн гүйлгээний тоо (2022–2024)	7
Хүснэгт 2. МҮЭ-ээс мэдээлсэн гүйлгээний тоо (салбараар)	7
Хүснэгт 3. 2023–2024 онд мэдээлсэн БМГТ	8
Хүснэгт 4. 2023–2024 онд мэдээлсэн ГТТГТ	9
Хүснэгт 5. МҮЭ-ээс мэдээлсэн сэжигтэй гүйлгээний тоо (салбараар)	9
Хүснэгт 6. Гаалийн мэдүүлгийн тоо	11
Хүснэгт 7. Гадаад улсын санхүүгийн мэдээллийн албадаас СМА-нд шилжүүлсэн мэдээлэл	17
Хүснэгт 8. СМА дангаараа болон бусад байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулсан сургалт, семинар, форум	36
Хүснэгт 9. ГоАМЛ програмд бүртгүүлсэн МҮЭ-ийн тоо (2024 оны эцсийн байдлаар)	42
Хүснэгт 10. МУТСТ чиглэлээр хийсэн хяналт шалгалтын үйл ажиллагаа (2022–2024)	47

ШИГТГЭЭ

Шигтгээ 1. "Телеграм" Залилах гэмт хэргийг илрүүлэх, таслан зогсоох арга хэмжээ	15
Шигтгээ 2. Хялбаршуулсан хэлбэрээр харилцагчийг таньж мэдэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх зөвлөмж	38

Б.БАТБААТАР
СМА-ны дарга

МЭНДЧИЛГЭЭ

Эрхэм уншигч танд Санхүүгийн мэдээллийн албаны 2024 оны жилийн тайлан хүрэх өдрийн мэнд хүргэе.

Монгол Улсын мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх, үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэхийг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тогтолцооны хувьд 2024 он нь дараагийн шатны харилцан үнэлгээнд бэлтгэх чухал ажлуудыг эхлүүлсэн жил болж өнгөрлөө.

Ази, Номхон далайн мөнгө угаахтай тэмцэх бүлгээс Монгол Улсад хийх харилцан үнэлгээг 2028 онд эхлүүлэх хуваарь гарсантай холбоотойгоор Монгол Улсын гурав дахь Үндэсний эрсдэлийн үнэлгээг хийх шийдвэрийг Үндэсний зөвлөл гаргав. Ингэснээр бид тогтмол хувьсан өөрчлөгдөж буй Монгол Улсын өндөр эрсдэлтэй суурь гэмт хэрэг, тогтолцоон дахь эмзэг байдал, нийт санхүүгийн болон санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйлчилгээний салбаруудын эрсдэлийг тодорхойлж, гарсан үр дүнг стратегийн баримт бичигт тусган, нэн даруй арга хэмжээ авах боломж бүрдэх юм.

Сүүлийн жилүүдэд Монгол Улс өөрийн хүний нөөц, боловсон хүчнийг чадавхжуулах, бусад улсын харилцан үнэлгээг хийх үнэлгээчин болон Олон улсын хяналтын бүлгийн хянагчаар ажиллах хүний нөөцөөр хангах тухай олон улсын байгууллагын өмнө хүлээсэн үүргээ биелүүлэх зорилгоор 15 албан хаагчийг мэргэшүүлэн бэлтгээд байна. Эдгээр хүний нөөцийг ашиглан ФАТФ-ын 11 Шууд хэрэгжилтийн өөрийн үнэлгээг хийж мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үйл ажиллагааг үр дүнтэй явуулахад тулгарч буй бэрхшээлийг тодорхойлж, цаашид авч хэрэгжүүлэх ажлуудыг бодлого стратеги, төлөвлөгөөнд тусгахаар шийдвэрлэлээ.

Эдгээр үндэсний хэмжээний томоохон ажлуудыг шуурхай зохион байгуулж, төр, хувийн хэвшил хоорондын уялдаа холбоог хангахад Санхүүгийн мэдээллийн алба дотоод нөөц бололцоогоо бүрэн хуваарилан ажиллаж байна.

Үүний зэрэгцээ Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулинд заасан сэжигтэй гүйлгээний тайланг хүлээн авах, дүн шинжилгээ хийх, хууль сахиулах байгууллагад шилжүүлэх үндсэн чиг үүргээ үр дүнтэй хэрэгжүүлэх зорилгоор дотоод болон гадаад хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлэх, СМА-ны албан хаагчид, эрх бүхий байгууллагууд, мэдээлэх үүрэгтэй этгээдүүдийг соён гэгээрүүлэх ажлуудыг 2024 оны турш зохион байгууллаа.

Цаашид бид Монгол Улсын дараагийн Харилцан үнэлгээнд бэлтгэх зорилгоор нийт холбогдох талуудад мэдээлэл өгөх, хамтран ажиллах, сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх, мэдээлэх, дүн шинжилгээ хийх ажиллагааг сайжруулах замаар мөнгө угаах болон түүний суурь гэмт хэргүүд, терроризмыг санхүүжүүлэхийг мөрдөн шалгах, яллах, шүүхээр шийдвэрлэх, хөрөнгө хураах үйл ажиллагааг үр дүнтэй явуулахад дэмжлэг үзүүлэн ажиллах болно.

Монгол Улсын мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тогтолцоог олон улсын стандартад нийцүүлэх, эдийн засаг, санхүүгийн тогтвортой байдлыг хангахад хувь нэмэр оруулах үйлсэд бидэнтэй хамтран ажилласан нийт байгууллагууд болон бүх талууддаа талархал илэрхийлье!

БҮЛЭГ 1

МЭДЭЭЛЭХ ҮҮРЭГТЭЙ ЭТГЭЭДЭЭС МЭДЭЭЛЭЛ ХҮЛЭЭН АВАХ, ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ ХИЙХ

1.1 МЭДЭЭЛЭЛ ХҮЛЭЭН АВАХ

Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлд заасан МҮЭ нь тус хуулийн 7 дугаар зүйлд заасан сэжигтэй гүйлгээний мэдээлэл болон 20 сая төгрөг, түүнээс дээш дүнтэй бэлэн мөнгөний гүйлгээ, гадаад төлбөр тооцооны гүйлгээ, виртуал хөрөнгийн гүйлгээний мэдээллийг тус тус СМА-нд мэдээлэх үүрэг хүлээдэг. СМА-ны 2022–2024 онд хүлээн авсан мэдээллийг Хүснэгт 1-т харуулав.

Хүснэгт 1. СМА-нд мэдээлсэн гүйлгээний тоо (2022–2024)

	2022 он	2023 он	2024 он
Сэжигтэй гүйлгээний тоо	2,626	1,799	2,823
Бэлэн мөнгөний гүйлгээний тоо	349,126	315,103	328,667
Гадаад төлбөр тооцооны гүйлгээний тоо	230,402	284,301	382,266
Виртуал хөрөнгийн гүйлгээний тоо	1,783	7,447	15,141

Дээрх статистик мэдээллээс харахад 2024 онд МҮЭ-ээс СМА-нд мэдээлсэн бэлэн, гадаад, виртуал хөрөнгийн гүйлгээний тоо болон сэжигтэй гүйлгээний тоо бүгд өссөн үзүүлэлттэй байна.

2024 оны байдлаар Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1-т заасан нийт 13 төрлийн МҮЭ хуульд заасан гүйлгээний мэдээллийг СМА-нд мэдээлэх үүрэг хүлээж байна. Эдгээр МҮЭ-ээс тайлант онд мэдээлсэн гүйлгээний мэдээллийг салбараар ангилан харвал дараах байдалтай байна. Үүнд:

Хүснэгт 2. МҮЭ-ээс мэдээлсэн гүйлгээний тоо (салбараар)

Нийт	Сэжигтэй гүйлгээ		Бэлэн мөнгөний гүйлгээ		Гадаад төлбөр тооцооны гүйлгээ	
	Тоо	Хувь	Тоо	Хувь	Тоо	Хувь
	2,823	100%	328,667	100%	382,266	100%
1 Банк	2,426	85.94%	303,516	92.35%	373,655	97.75%
2 Банкнаас бусад санхүүгийн байгууллага	303	10.73%	24,746	7.53%	8,600	2.25%
3 СББМҮҮ	74	2.62%	405	0.12%	11	0.00%
4 ВХҮҮ	20	0.71%	-	-	-	-

Тайлант онд МҮЭ-ээс мэдээлсэн 20 сая төгрөг, түүнээс дээш дүнтэй бэлэн мөнгөний гүйлгээ, гадаад төлбөр тооцооны гүйлгээ, виртуал хөрөнгийн гүйлгээ болон сэжигтэй гүйлгээний мэдээллийг салбараар ангилж 2023 онтой харьцуулан харуулав (Хүснэгт 3, 4, 5).

Хүснэгт 3. 2023–2024 онд мэдээлсэн БМГТ

	2023 он		2024 он		2024 оныг 2023 онтой харьцуулсан өөрчлөлт, хувиар
	Тоо	Эзлэх хувь	Тоо	Эзлэх хувь	
Бэлэн мөнгөний гүйлгээний тоо	315,103	100%	328,667	100%	▲ 4.3%
Банк	305,546	96.97%	303,516	92.35%	▼ 0.66%
Банкнаас бусад санхүүгийн байгууллага	8,891	2.82%	24,746	7.53%	▲ 178.3%
СББМҮҮ	666	0.21%	405	0.12%	▼ 39.2%
ВХҮҮ	–	–	–	–	

2024 онд банкуудаар хийгдсэн 20 сая төгрөг, түүнээс дээш дүнтэй бэлэн мөнгөний гүйлгээний тоо өмнөх онтой харьцуулахад 0.66 хувиар буурсан бол банкнаас бусад санхүүгийн байгууллагаар хийгдсэн бэлэн мөнгөний гүйлгээний тоо 178.3 хувиар өссөн, харин СББМҮҮ-ийн мэдээлсэн бэлэн мөнгөний гүйлгээний тоо 39.2 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

Банкнаас бусад санхүүгийн байгууллагын мэдээлсэн 20 сая төгрөг, түүнээс дээш дүнтэй бэлэн мөнгөний гүйлгээний 23,952 гүйлгээг буюу 96.8 орчим хувийг ББСБ-аас мэдээлсэн байна. Банкнаас бусад санхүүгийн байгууллагаас мэдээлсэн бэлэн мөнгөний гүйлгээний тоо 2024 онд 178.3 хувиар өсөхөд ББСБ-аас мэдээлсэн бэлэн мөнгөний гүйлгээний тоо өмнөх онтой харьцуулахад 188.1 хувиар өссөн нь голчлон нөлөөлжээ. Энэ салбарын МҮЭ-ийн МУТСТ хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих эрх бүхий байгууллага нь Санхүүгийн зохицуулах хороо (СЗХ) юм. Өмнөх онд СЗХ-ноос ББСБ-уудад газар дээрх хяналт шалгалт хийсэн бөгөөд шалгалтад хамрагдсан байгууллагуудын 82 хувь нь 20 сая төгрөгөөс дээш дүнтэй гүйлгээ хийснээс 43 хувь нь гүйлгээ мэдээлээгүй зөрчил илэрсэн тул Зөрчлийн тухай хуулийн дагуу торгуулийн арга хэмжээ авсан байна. Энэ нь тайлант онд ББСБ-аас мэдээлсэн бэлэн мөнгөний гүйлгээний тоо нэмэгдэхэд голлон нөлөөлжээ.

МҮЭ-ээс мэдээлсэн 20 сая төгрөг, түүнээс дээш дүнтэй гадаад төлбөр тооцооны гүйлгээний тоо 2021 оноос хойш тогтмол өссөн үзүүлэлттэй байгаа ба 2023–2024 онд энэ өсөлт хэвээр хадгалагдсан байна.

Хүснэгт 4. 2023–2024 онд мэдээлсэн ГТТГТ

	2023 он		2024 он		2024 оныг 2023 онтой харьцуулсан өөрчлөлт, хувиар
	Тоо	Эзлэх хувь	Тоо	Эзлэх хувь	
Гадаад төлбөр тооцооны гүйлгээний тоо	284,301	100%	382,266	100%	▲ 34.46%
Банк	276,125	97.12%	373,655	97.75%	▲ 35.32%
Банкнаас бусад санхүүгийн байгууллага	8,168	2.87%	8,600	2.25%	▲ 5.29%
СББМҮҮ	8	0.003%	11	0.003%	▲ 37.5%
ВХҮҮ	–	–	–	–	

Монгол Улс 2024 онд нийт 163 улстай худалдаа хийж, гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 27.4 тэрбум ам.долларт хүрч өмнөх оноос 3.0 (12.1%) тэрбум ам.доллароор өссөн байна. Үүнээс экспорт 596.5 (3.9%) сая ам.доллар, импорт 2.4 (25.5%) тэрбум ам.доллароор тус тус өссөн нь гадаад төлбөр тооцооны гүйлгээний тоо өсөхөд нөлөөлсөн гэж үзэж болохоор байна.

МҮЭ-ээс 2022–2024 онд мэдээлсэн сэжигтэй гүйлгээний мэдээллийг салбараар нарийвчлан ангилж, өмнөх онуудтай харьцуулан харуулахад дараах байдалтай байна. Үүнд:

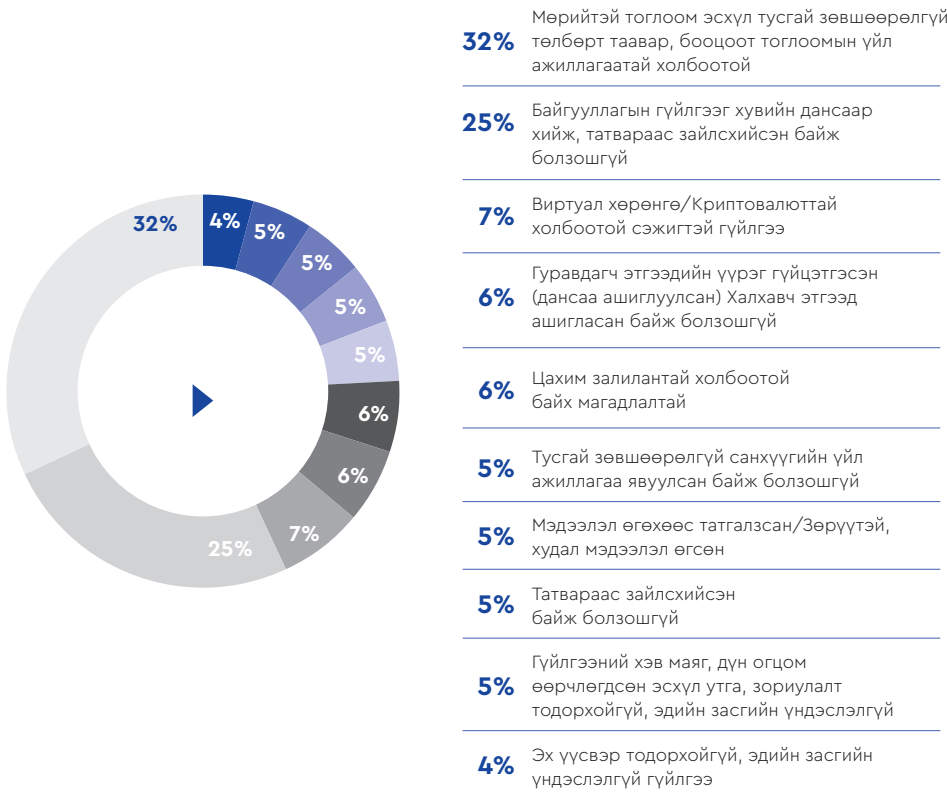
Хүснэгт 5. МҮЭ-ээс мэдээлсэн сэжигтэй гүйлгээний тоо (салбараар)

	2022	2023	2024	2024 оныг 2023 онтой харьцуулсан өөрчлөлт, хувиар
Санхүүгийн байгууллага				
Банк	2,281 86.86%	1,490 82.82%	2,426 85.94%	▲ 62.8%
ББСБ	35 1.33%	53 2.95%	302 10.7%	▲ 469.8%
Даатгал	–	–	–	–
ХОС, ХОМК	–	–	–	–
ҮЦЗЗОМБ	–	53 2.95%	1 0.04%	▼ 98.1%
ХЗХ	–	–	–	–
Санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйлчилгээ үзүүлэгч				
ҮХЭХЗБ	41 1.56%	24 1.33%	9 0.32%	▼ 62.5%
ҮМҮЧТХЭАЭ	–	–	–	–
Нотариатч	70 2.67%	78 4.34%	51 1.81%	▼ 34.6%
Хуульч	–	35 1.95%	–	–
НББСЗҮҮ	5 0.19%	10 0.56%	14 0.5%	▲ 40.0%
Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгч				
ВХҮҮ	161 6.13%	56 3.11%	20 0.71%	▼ 64.3%
Бусад				
Бусад	33 1.26%	–	–	–
НИЙТ	2,626	1,799	2,823	▲ 56.9%

Тайлант онд МҮЭ нийт 2,823 сэжигтэй гүйлгээ мэдээлсэн бөгөөд энэ нь 2023 онтой харьцуулахад 56.9 хувиар өссөн байна. Үүнд, банкнаас мэдээлсэн сэжигтэй гүйлгээний тоо 62.8 хувиар, ББСБ-ын мэдээлсэн сэжигтэй гүйлгээний тоо 469.8 хувиар нь нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлсөн байна. Харин СББМҮҮ-ээс ирүүлсэн сэжигтэй гүйлгээний тоо өмнөх онтой харьцуулахад буурсан байна.

МҮЭ-ээс мэдээлсэн сэжигтэй гүйлгээг сэжиглэх үндэслэлээр ангилж харвал хамгийн олон давтамжтай ирүүлсэн эхний 10 сэжиглэх үндэслэл нь дараах байдалтай байна (Зураг 1). Тайлант онд СМА-нд бүртгэгдсэн нийт СГТ-ийн 32 хувь нь мөрийтэй тоглоомтой холбоотой, 25 хувь нь байгууллагын гүйлгээг хувийн дансаар хийж татвараас зайлсхийсэн байж болзошгүй гэсэн үндэслэлээр мэдээлэгдсэн байна.

Зураг 1. Сэжигтэй гүйлгээ мэдээлэхэд хамгийн их сонгосон 10 үндэслэл (2024)

СМА-наас 2024 онд сэжигтэй гүйлгээний тайлангийн чанарыг сайжруулах, гүйлгээнд хяналт тавих, сэжигтэй гүйлгээг илрүүлж мэдээлэх чиглэлээр ажиллаж буй ажилтнуудын чадавхыг бэхжүүлэх зорилгоор МҮЭ-үүдэд салбар тус бүрээр ангилан тогтмол сургалт зохион байгуулж ажилласан. Тухайлбал, арилжааны банкуудын комплаенсийн газар, хэлтсийн ажилтнуудад сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх, мэдээлэх үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх, мэдлэг мэдээлэл олгох чиглэлээр 2024 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдөр сургалт зохион байгуулсан ба сургалтаар дараах

танилцуулга, мэдээллийг өгч, кейс дасгал багаар ажиллуулан комплайнс хариуцсан ажилтнуудын практик ур чадварыг дээшлүүлэхийг зорив. Үүнд:

- Стратегийн дүн шинжилгээний тайлан
- Гадаад улсаас гаралтай хууль бус мөнгийг Монгол Улсын санхүүгийн системээр дамжуулан угаах нь сэдэвт типологийн тайлан
- Улс төрд нөлөө бүхий этгээдтэй холбоотой типологийн тайлан
- Үл хөдлөх хөрөнгө ашиглан мөнгө угаах нь сэдэвт типологийн тайлан

Түүнчлэн бусад бүх салбарын МҮЭ-дэд энэ чиглэлээр сургалт хийж, уулзалт хэлэлцүүлэг зохион байгуулж ажилласан.

СМА нь хуульд заасан чиг үүргийн дагуу МҮЭ-ийн сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх, мэдээлэх үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор сэжигтэй гүйлгээний чанар, хийсэн дүн шинжилгээний талаарх ерөнхий мэдээлэл, сэжигтэй гүйлгээний нийтлэг хэв шинж, арга хэлбэрийн талаар мэдээлэл өгөх ажлыг тогтмол зохион байгуулж ажилладаг ба 2024 онд МҮЭ-ийн комплаенс хариуцсан нэгж, ажилтнуудтай хагас жилд нэг удаа уулзалт зохион байгуулж, мэдээлэл өгч, санал солилцон хамтран ажилласан болно.

Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд заасны дагуу СМА нь Монгол Улсын хилээр бэлнээр нэвтрүүлсэн 15 саяас дээш төгрөг, эсхүл түүнтэй тэнцэх хэмжээний гадаад валют, санхүүгийн хэрэгсэл, цахим мөнгөний гаалийн мэдүүлгийг гаалийн байгууллагаас хүлээн авдаг (Хүснэгт 6).

Хүснэгт 6. Гаалийн мэдүүлгийн тоо

	2022 он	2023 он	2024 он
Гаалийн мэдүүлгийн тоо	30,151	15,090	9,147

Манай улсын хилээр 2024 онд 7,179.2 (давхардсан тоогоор) мянган зорчигч нэвтэрсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 1,844.3 (34.6%) мянгаар нэмэгдсэн үзүүлэлт байна. 2024 онд улсын хилээр орсон зорчигчийн тоо 3,576.6 мянга болж, өмнөх оноос 34.8 хувиар өссөн байгаа бол улсын хилээр гарсан зорчигчийн тоо 3,602.6 мянга болж, өмнөх оноос 34.3 хувиар мөн өссөн байна.

Монгол Улсын хэмжээнд улсын хилээр нэвтэрсэн зорчигчдын тоо 2024 онд өмнөх онтой харьцуулахад ийнхүү нэмэгдсэн¹ байгаа ч хилээр нэвтрүүлсэн бэлэн мөнгөний мэдүүлгийн тоо 2023 онд бүртгэгдсэнээс 39 хувиар бага байгаа нь зорчигчид бэлэн мөнгөнөөс илүүтэй бэлэн бус төлбөр тооцооны хэрэгсэл, төлбөрийн карт ашиглах сонирхол өндөртэй болсонтой холбоотой гэж үзэж болохоор байна.

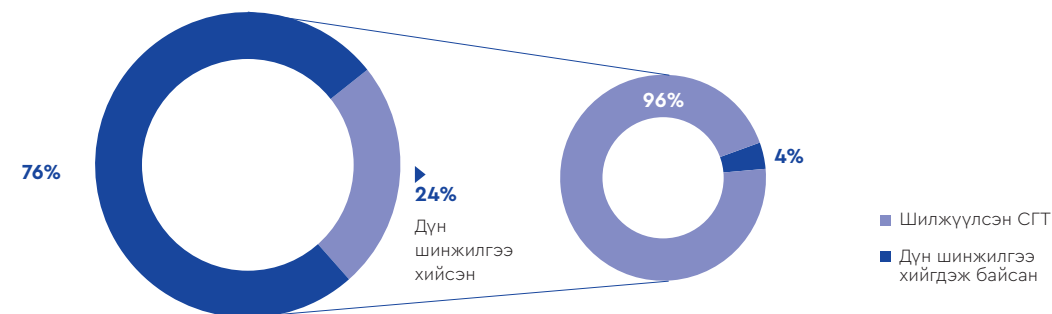
¹ [https://www2.1212.mn/tables.aspx?_id=DT_NSO_1800_001V2&13999001_select_all=0&13999001SingleSelect=_T2_T1&HH1_select_all=0&HH1SingleSelect=_1&YearM_select_all=0&YearMSingleSelect=&YearQ_select_all=0&YearQSingleSelect=&YearY_select_all=0&YearYSingleSelect=_2024_2023_2022_2021_2020&viewtype=li](https://www2.1212.mn/tables.aspx?_id=DT_NSO_1800_001V2&13999001_select_all=0&13999001SingleSelect=_T2_T1&HH1_select_all=0&HH1SingleSelect=_1&YearM_select_all=0&YearMSingleSelect=&YearQ_select_all=0&YearQSingleSelect=&YearY_select_all=0&YearYSingleSelect=_2024_2023_2022_2021_2020&viewtype=linechart)nechart

1.2 ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ

СМА-ны Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулиар хүлээсэн үндсэн чиг үүргийн нэг нь МҮЭ-ээс хүлээн авсан сэжигтэй гүйлгээний мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийх юм.

2024 онд нийт МҮЭ-ээс 2,823 сэжигтэй гүйлгээг СМА-нд мэдээлсэн. СМА эдгээр сэжигтэй гүйлгээний эрсдэлийг үнэлэн хамгийн эрсдэл өндөртэй буюу эрсдэлийн оноо өндөр авсан 680 сэжигтэй гүйлгээнд дүн шинжилгээ хийхээр хуваарилсан болно. Үүнээс оны эцсийн байдлаар нийт 654 сэжигтэй гүйлгээг хууль, журамд заасны дагуу хууль сахиулах байгууллагууд руу шилжүүлсэн бол үлдсэн 26 сэжигтэй гүйлгээнд дүн шинжилгээ хийгдэж байсан байна (Зураг 2).

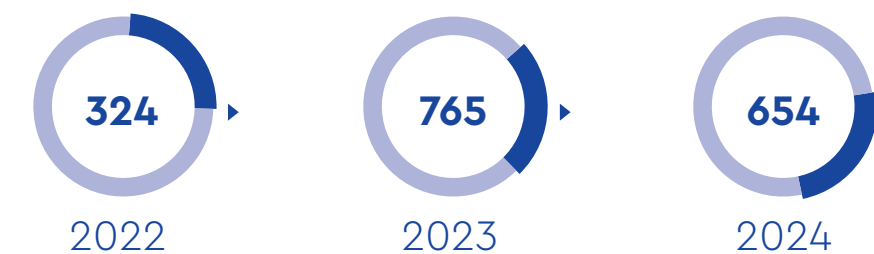
Зураг 2. Дүн шинжилгээ хийсэн, шилжүүлсэн сэжигтэй гүйлгээний тоо (2024)

Тайлант онд СМА 654 сэжигтэй гүйлгээний мэдээллийг хууль сахиулах байгууллагад шилжүүлсэн бөгөөд энэ нь 2022 оноос 102 хувиар өссөн, 2023 оноос 14.5 хувиар буурсан үзүүлэлт юм (Зураг 3).

2023 онд Монголбанк, Харилцаа холбооны зохицуулах хороо, Цагдаагийн ерөнхий газар хамтран "Мөрийтэй тоглоом зохион байгуулах" гэмт хэргийг илрүүлэх, хууль бус үйлдлийг саармагжуулах зорилготой арга хэмжээнүүд зохион байгуулсан. Энэ арга хэмжээний хүрээнд МҮЭ-ээс мэдээлсэн цахим мөрийтэй тоглоомтой холбоотой сэжигтэй гүйлгээнд дүн шинжилгээ хийж, хууль сахиулах байгууллагад шилжүүлсэн гүйлгээний тоо нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор 2023 онд шилжүүлсэн сэжигтэй гүйлгээний тоо 2022 болон 2024 онтой харьцуулахад өндөр байна.

Зураг 3. Хууль сахиулах байгууллагад шилжүүлсэн сэжигтэй гүйлгээний тоо

2024 онд нийт шилжүүлсэн сэжигтэй гүйлгээний 27.7 хувийг цахим мөрийтэй тоглоомтой холбоотой, 17.6 хувийг байгууллагын гүйлгээг хувь хүний дансаар хийж, татвараас зайлсхийсэн байж болзошгүй, 15.2 хувийг виртуал хөрөнгөөр сэжигтэй гүйлгээ хийсэн, 7.7 хувийг цахим залилантай холбоотой, 7.8 хувийг тусгай зөвшөөрөлгүй санхүүгийн үйл ажиллагаа явуулсан байж болзошгүй, 7.3 хувийг татвараас зайлсхийсэн байж болзошгүй үндэслэлээр шилжүүлсэн бол үлдсэн 16.7 хувийг өөр бусад 26 үндэслэлээр шилжүүлсэн байна.

1.3 МЭДЭЭЛЭЛ СОЛИЛЦОХ

1.3.1 Дотоодын эрх бүхий байгууллагатай мэдээлэл солилцож, хамтран ажилласан байдал

СМА нь МУТСТ болон үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэхийг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх (ҮОХЗДСТ), урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр дотоодын эрх бүхий байгууллагуудтай мэдээлэл солилцон хамтран ажилладаг бөгөөд 2024 онд дотоодын эрх бүхий хууль сахиулах байгууллагуудаас нийт 7,514 этгээдэд холбогдох 350 хүсэлтийг хүлээн авч, нийт 7,261 этгээдэд холбогдох 343 хүсэлтийн хариуг илгээсэн байна (Зураг 4).

Зураг 4. Дотоодын эрх бүхий байгууллагуудтай мэдээлэл солилцсон байдал

СМА нь хууль сахиулах байгууллагатай мэдээлэл солилцож хамтран ажиллахаас гадна хуульд заасан чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилгоор бусад эрх бүхий байгууллагууд, тухайлбал, Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар, Татварын ерөнхий газар, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, Хил хамгаалах ерөнхий газартай мэдээлэл солилцож хамтран ажилладаг болно. Энэ хүрээнд тайлант онд СМА-наас дотоодын эрх бүхий байгууллагуудад 69 этгээдэд холбогдох 15 албан хүсэлт хүргүүлж, мэдээлэл хүлээн авч ажилласан.

Түүнчлэн Монгол Улсад сүүлийн жилүүдэд цахим орчинд залилах гэмт хэрэг үйлдэх тохиолдлын тоо ихсэж, үүнийг даган гарах нийгмийн сөрөг үр дагавар нэмэгдэж байгаатай холбоотойгоор 2024 оны 9 дүгээр сарын 18-ны өдрөөс 2024 оны 10 дугаар сарын 04-ний өдрийг хүртэлх хугацаанд "телеграм" платформ ашиглаж үйлдэгдсэн залилах гэмт хэргийг илрүүлэх, таслан зогсоох зорилгоор Цагдаагийн ерөнхий газар болон хувийн хэвшлийн байгууллагуудтай шуурхай мэдээлэл солилцон хамтран ажилласан болно.

ШИГТГЭЭ 1: "ТЕЛЕГРАМ"

Залилах гэмт хэргийг илрүүлэх, таслан зогсоох арга хэмжээ

Telegram аппликейшн ашиглан үйлдэгдэж буй залилах гэмт хэргийн хохирогчдыг авч үзвэл:

93.8%

Эрхэлсэн тодорхой ажилгүй эсвэл төрийн болон хувийн байгууллагад ажил, хөдөлмөр эрхлэгч бөгөөд бүрэн дундаас дээш боловсролтой

70% орчим

25-44 настай

67%

Эмэгтэй

”

ДЭЭРХ ТӨРЛИЙН ЗАЛИЛАХ ГЭМТ ХЭРЭГ НЬ ДАРААХ ҮЙЛДЛИЙН АРГА ХЭЛБЭРЭЭР ТҮГЭЭМЭЛ ҮЙЛДЭГДЭЖ БАЙНА. ҮҮНД:

1. Бараа худалдан авч, борлуулалт нэмэгдүүлэх даалгавар
2. Тик ток хаяг дагах, өгөгдсөн постод лайк дарж хандалт өсгөх даалгавар
3. Байгууллагын үйл ажиллагаа, бүтээгдэхүүний зар сурталчилгаанд үнэлгээ өгөх даалгавар
4. Өгөгдсөн дансанд мөнгө байршуулж, мөнгөө өсгөж авах даалгавар
5. Зээл олгоход шаардлагатай материал бүрдүүлэх даалгавар
6. Өгөгдсөн интернэт банкаар нэвтэрч гүйлгээ хийх даалгавар биелүүлэх гэх мэт.

619 гэмт хэрэг

2024 оны 7 дугаар сараас хойш телеграм залилантай холбоотой бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо

10 тэрбум

Нийт хохирлын хэмжээ

976 данс

Крипто бирж болон бооцоот тоглоомын сайтуудаар дамжин гадаад улс руу шилжүүлэхэд ашигласан дансны тоо

Иймд иргэн бүр энэ талаар мэдлэг мэдээлэлтэй байж, өөрийгөө цахим залилангийн хохирогч болохоос урьдчилан сэргийлэх нь хамгийн чухал юм.

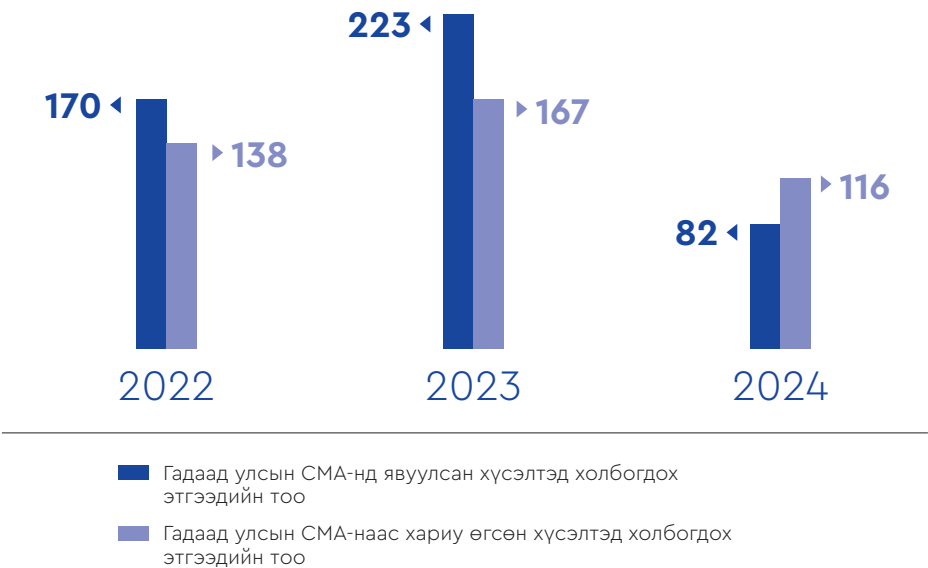
Эх сурвалж: Цагдаагийн ерөнхий газар

1.3.2 Гадаад улсын эрх бүхий байгууллагатай мэдээлэл солилцож, хамтран ажилласан байдал

ФАТФ-ын Зөвлөмж 29, Зөвлөмж 40 болон Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд заасны дагуу СМА нь гадаад улсын ижил төстэй чиг үүрэг хэрэгжүүлдэг байгууллагуудтай МУТСТ чиглэлээр мэдээлэл солилцож хамтран ажилладаг.

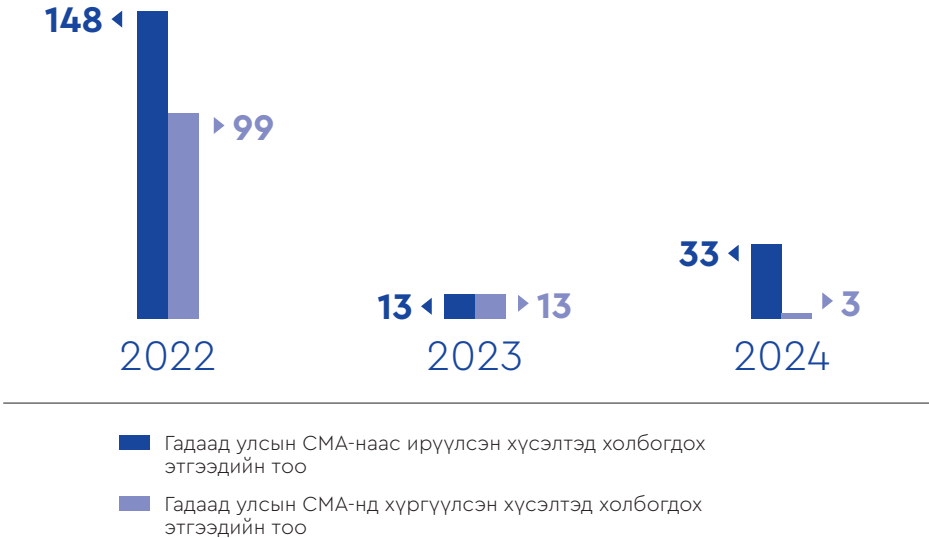
Энэ хүрээнд 2024 онд СМА нь гадаад улсын санхүүгийн мэдээллийн албадад 82 этгээдэд холбогдох 19 хүсэлт илгээж, өмнөх оны хүсэлтүүдийг оролцуулан 116 этгээдэд холбогдох 22 хүсэлтийн хариуг хүлээн авсан байна. Тайлант онд АНУ, Сингапур, Хонг Конг улсууд руу хамгийн их хүсэлт хүргүүлжээ.

Зураг 5. Гадаад улсын санхүүгийн мэдээллийн албанд явуулсан хүсэлт

2024 онд гадаад улсын СМА-даас 33 этгээдэд холбогдох 9 хүсэлт хүлээн авсан бөгөөд Монтенегро, Итали, Япон улсаас хамгийн их хүсэлт ирүүлжээ.

Зураг 6. Гадаад улсын санхүүгийн мэдээллийн албанаас ирүүлсэн хүсэлт

Тайлант онд гадаад улсын ижил төстэй үйл ажиллагаа эрхэлдэг байгууллагуудаас СМА-нд 7 сэжигтэй гүйлгээний мэдээлэл шилжүүлсэн бөгөөд сүүлийн гурван жилийн хугацаанд шилжүүлсэн мэдээллийн тоог Хүснэгт 7-т харуулав.

Хүснэгт 7. Гадаад улсын Санхүүгийн мэдээллийн албадаас СМА-нд шилжүүлсэн мэдээлэл

	2022 он	2023 он	2024 он
Гадаад улсын СМА-наас шилжүүлсэн мэдээллийн тоо	21	14	7

СМА нь Эгмонт бүлгийн гишүүн орнуудын СМА-тай хамтарч ажиллахаас гадна хамтын ажиллагааны санамж бичиг байгуулсан улс орнуудын СМА-тай мэдээлэл солилцож хамтран ажилладаг. 2024 оны эцсийн байдлаар нийт 23 улсын СМА-тай МУТСТ чиглэлээр хамтран ажиллах харилцан ойлголцлын санамж бичиг байгуулаад байна.

2.1 ДОТООД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

МУТСТ тогтолцоог бэхжүүлэхэд дотоодын төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагаа өндөр ач холбогдол үзүүлдэг тул дотоод хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх, бодлогын болон үйл ажиллагааны түвшинд шийдвэр гаргах зорилго бүхий Үндэсний зөвлөл (ҮЗ) болон Хамтын ажиллагааны зөвлөл (ХАЗ) ажилладаг. Эдгээр зөвлөлийн гишүүн төрийн 19 байгууллагын төлөөлөл нь МУТСТ тогтолцоог бэхжүүлэхээр тогтмол хамтран ажиллаж байна.

Зураг 7. Үндэсний зөвлөл болон Хамтын ажиллагааны зөвлөлийн хуралдсан байдал

БҮЛЭГ 2

ДОТООД БА ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

2024 онд Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны Сайд Үндэсний Зөвлөлийн гишүүнээр нэмэгдсэнээр тус Зөвлөл нь 16 байгууллагыг төлөөлсөн 17 гишүүнтэйгээр ажиллаж байна.

2.1.1 Үндэсний зөвлөл

Үндэсний зөвлөл нь МУТСТ үндэсний бодлого, хөтөлбөрийг эрх бүхий байгууллагаар батлуулах, түүний хэрэгжилтийг хангах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх үндсэн чиг үүрэгтэй.

Зураг 8. Үндэсний зөвлөлийн бүрэлдэхүүн

ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛ 2024.05.06-НЫ ӨДӨР ХУРАЛДАЖ ДАРААХ АСУУДЛУУДЫГ ХЭЛЭЛЦЭН ШИЙДВЭРЛЭСЭН

ҮЭҮ болон салбарын эрсдэлийн үнэлгээг хийх талаар зөвлөмж боловсруулан ҮЗ болон ХАЗ-ийн нийт гишүүн байгууллагуудад хүргүүлэх ажлыг СМА-наас зохион байгуулах;

Татварын гэмт хэргийг мөрдөх үйл ажиллагааг сайжруулахтай холбоотойгоор татварын гэмт хэргийг мөрдөн шалгах чиг үүрэг бүхий нэгж, бүтцийг байгуулах арга хэмжээг авах талаар ҮЗ-ийн зөвлөмжийг гаргах;

СЗХ-ноос ББСБ-ын салбараар дамжуулан мөнгө угаагдах эрсдэлийн нөхцөл байдлыг судалж, дараагийн ҮЗ-ийн хурлаар үр дүнг танилцуулах;

АТГ-аас "Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай" хуульд нэмэлт өөрчлөлт орсонтой холбогдуулан, урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны хүрээнд уг хуулийг сурталчлан таниулах, соён гэгээрүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

Татварын тайлангаа ирүүлээгүйтэй холбоотойгоор Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас хуулийн этгээдийг татан буулгаж буй зохицуулалтыг өөрчлөх;

Үндэсний хэмжээнд хэрэгжих "МУТСТ хөтөлбөр"-т өөрчлөлт оруулах тушаалын төслийг дэмжиж, тус хөтөлбөрт өөрчлөлт оруулах ажлыг зохион байгуулахаар болов.

2.1.2 Хамтын ажиллагааны зөвлөл

СМА-ны дэргэд Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, мэдээлэл солилцох, эрсдэлийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх талаар зөвлөмж гаргах үндсэн чиг үүрэг бүхий Хамтын ажиллагааны зөвлөл ажилладаг.

Зураг 9. Хамтын ажиллагааны зөвлөлийн бүрэлдэхүүн

ХАЗ-ийн дэргэд дараах 6 ажлын хэсэг ажиллаж байна:

01	02	03	04	05	06
СУДАЛГАА ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ	ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧНЫГ САЙЖРУУЛАХ	ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТ	ХУУЛЬ САХИУЛАХ	ХОРИГ АРГА ХЭМЖЭЭ	АШГИЙН БУС БАЙГУУЛЛАГЫГ ТС ЭРСДЭЛЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ

ХАЗ 2024 онд нийт 3 удаа хуралдаж, дараах асуудлуудыг хэлэлцэн шийдвэрлэв. Үүнд:

2024.01.25

- Монгол Улсын 2024 оны Явцын тайланг Ази, Номхон далайн мөнгө угаахтай тэмцэх бүлэгт хүргүүлэх;
- Монгол Улс Ази, Номхон далайн мөнгө угаахтай тэмцэх бүлгийн өргөтгөсөн хяналтаас гарах хүсэлтийг хүргүүлэх асуудлыг ҮЗ-д танилцуулах;
- ХАЗ-ийн 2024 онд хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг батлах;

2024.04.30

- Олон улсад зохион байгуулагдаж буй хурал, сургалтын мэдээллийг СМА-наас ХАЗ-ийн гишүүн байгууллагуудад тухай бүр хүргүүлэхэд анхаарч ажиллах;
- МУТСТ хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай ҮЗ-д танилцуулж, шийдвэрлүүлэх;

2024.04.30

- СМА-наас МУТСТ-тэй холбоотой хууль эрх зүйн шинэтгэл хийх хэрэгцээ шаардлагын тухай ҮЗ-ийн хурлаар танилцуулах;
- Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх ҮЭҮ-г хийх тухай ҮЗ-ийн хуралд танилцуулах;
- ФАТФ-ын Шууд хэрэгжилтийн 11 үзүүлэлтийн дагуу МУТСТ тогтолцооны үр дүнтэй байдлын үнэлгээ хийх ажлын хэсгийг ҮЗ-ийн хурлаар байгуулах;
- ХАЗ-ийн ажиллах журамд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах талаар санал авах;
- Дараагийн ХАЗ-ийн хурлаар СЗХ хяналт шалгалтаар нийтлэг илэрч буй алдаа дутагдлыг салбар бүрээр гарган танилцуулах.

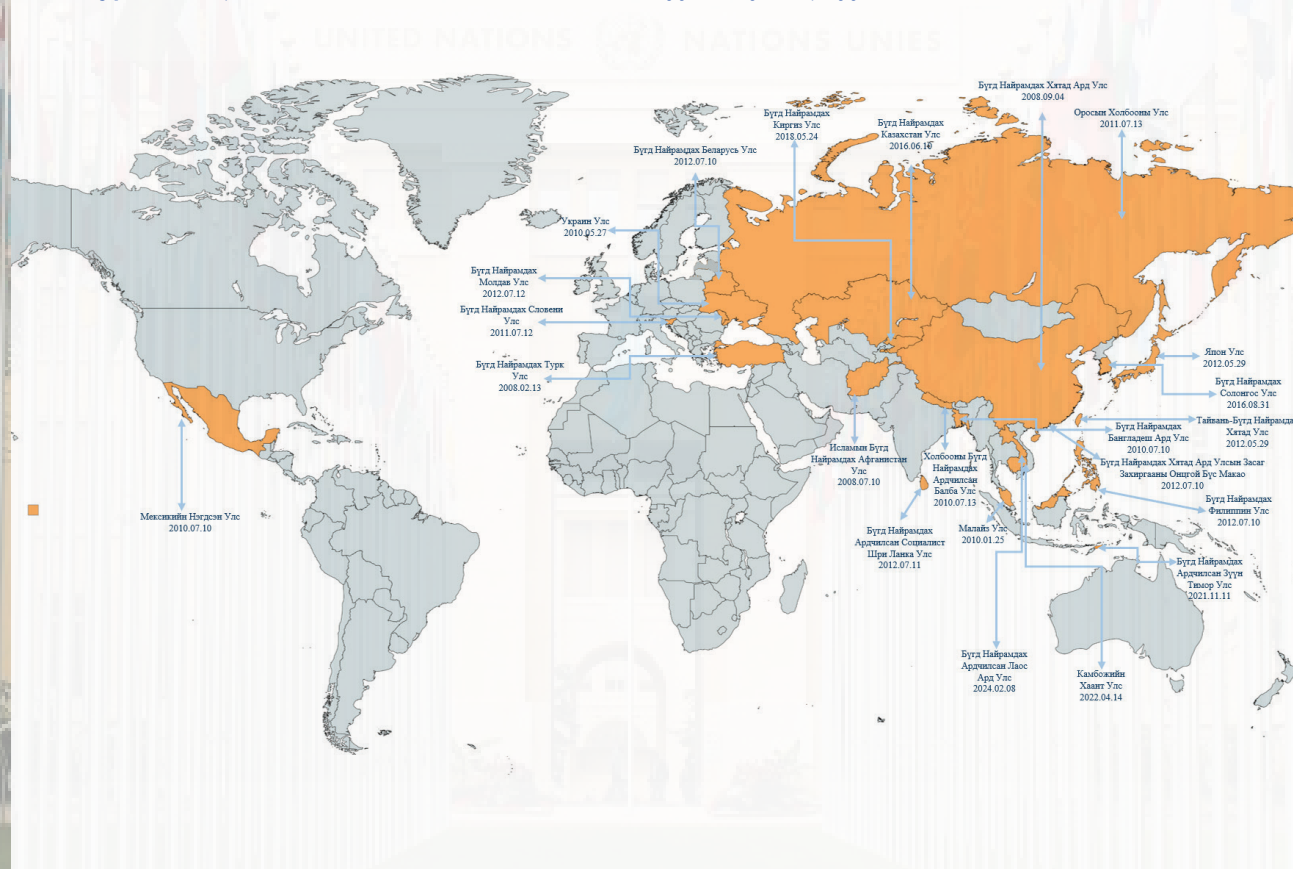
2.2 ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

2.2.1 Харилцан ойлголцлын санамж бичиг

Улс орнууд МУТСТ чиглэлээр хамтран ажиллах хоёр талт санамж бичиг байгуулснаар СМА-д нь хоёр улсын хууль тогтоомжийн хүрээнд мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх болон үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэхийг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлээр мэдээлэл солилцож, үр дүнтэй, шуурхай хамтран ажиллах, харилцан туслалцаа дэмжлэг үзүүлэх ач холбогдолтой.

Монгол Улсын СМА нь 2024 оны байдлаар нийт 23 орны СМА-тай мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх болон үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэхийг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлээр мэдээлэл солилцож хамтран ажиллах хамтын ажиллагааны санамж бичиг байгуулан ажиллаж байна (Зураг 10).

Зураг 10. Харилцан ойлголцлын санамж бичиг байгуулсан улс орнууд

2.2.2 Олон улсын хамтын ажиллагаа

Санхүүгийн хориг арга хэмжээ авах байгууллага (ФАТФ)

Санхүүгийн хориг арга хэмжээ авах байгууллага (ФАТФ) нь мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх болон үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэхийг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх, дэлхийн санхүүгийн системийг хамгаалах бодлогыг боловсруулж, хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий Засгийн газар хоорондын хараат бус байгууллага юм. ФАТФ-аас гаргаж буй мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх болон үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэхийг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх хүрээнд шинэ зохицуулалт, зөвлөмж, стандартыг хэрэгжүүлэх чиглэлээр Монгол Улс тогтмол идэвх зүтгэл гарган ажиллаж байна.

Тухайлбал 2024 оны 7 дугаар сард зохион байгуулагдсан ФАТФ-ын Олон улсын хамтын ажиллагааны хяналтын бүлгийн “Хянагч бэлтгэх” сургалтад Монгол Улсын төлөөлөл хамрагдаж, 2024 оны 9 дүгээр сард тус бүлэгт Монгол Улсаас хянагчаар сонгогдон, Непал улсад хийгдэж буй харилцан үнэлгээнд хянагчаар ажиллахаар болсон. Түүнчлэн СМА-наас ФАТФ-ын 2024 онд зохион байгуулагдсан ээлжит чуулга уулзалтуудын үр дүнд гарсан шийдвэрүүд, МУТСТ чиглэлээр өргөтгөсөн хяналтад орсон орны жагсаалт буюу “саарал” жагсаалт, стратегийн ноцтой дутагдалтай, өндөр эрсдэлтэй орны жагсаалт буюу “хар” жагсаалттай холбоотой өөрчлөлтүүдийг тухай бүр холбогдох эрх бүхий байгууллагуудад болон цахим хуудсаар дамжуулан хүргүүлж ажиллалаа.

Ази, Номхон далайн мөнгө угаахтай тэмцэх бүлэг (АНДМУТБ)

Монгол Улс жил бүр ФАТФ-ын 40 Зөвлөмжийн техник хэрэгжилтийн Явцын тайланг АНДМУТБ-т хүргүүлдэг. Энэ хүрээнд 2024 оны Явцын тайланг үнэлгээ ахиулах хүсэлтгүйгээр 2024 оны 02 дугаар сарын 01-ний өдөр хүргүүлсэн.

Түүнчлэн СМА нь АНДМУТБ-ээс зохион байгуулдаг сургалтад хамрагдах, бусад улс орнуудын тайлантай танилцаж, санал өгөх, МУТСТ-тэй холбоотой ирүүлсэн асуулга бөглөх, сайн туршлага, типологи, бодит жишээг хуваалцах, шаардлагатай бусад мэдээллийг хүргүүлэх байдлаар тогтмол хамтран ажиллаж байна. Тухайлбал СМА болон СЗХ-ны албан хаагч нар 2024 оны 10 дугаар сард Тайвань Улсад зохион байгуулагдсан АНДМУТБ-ийн үнэлгээчин бэлтгэх сургалтад хамрагдлаа. Мөн тус бүлгийн Типологийн жилийн уулзалтад хувийн хэвшлийн төлөөллүүдийг оролцуулах хүсэлтийг хүргүүлж, 2024 оны 12 дугаар сард Малайз Улсад зохион байгуулагдсан уулзалтад Монголбанк болон арилжааны банкуудын төлөөллүүд хамрагдлаа. Уулзалтын үр дүнд гарсан шинэ типологи, мэдээ мэдээллийг 2024 оны 12 дугаар сард зохион байгуулагдсан Банкны комплаенсийн форумын үеэр нийт банкууд болон хууль сахиулах байгууллагуудын албан хаагчдад танилцуулав.

Мөн Монгол Улс ФАТФ-ын Виртуал хөрөнгийн бүлэгт Ази, Номхон далайн мөнгө угаахтай тэмцэх бүлгийг төлөөлөхөөр 2024 онд сонгогдон ажлын хэсэгт орж ажиллаж байна. Монгол Улсын мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх болон үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэхийг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тогтолцоо олон улсын стандартад нийцэж, бусад улс орнууд манай улсын туршлагаас үргэлжлүүлэн суралцаар байгаа талаар тус бүлгийн зохион байгуулсан олон улсын арга хэмжээнүүд дээр дурдаж байв.

Asia/Pacific Group
on Money Laundering

Евро-Азийн мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх бүлэг

Монгол Улс 2012 оны 5 дугаар сард Евро-Азийн мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх бүлгийн ажиглагч улсаар нэгдсэн ба тус бүлгийн гишүүн болон бусад ажиглагч улс орнуудтай мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх болон үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэхийг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлээр мэдээлэл солилцоог сайжруулах, гадаад хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх чиглэлээр хамтран ажиллаж байна. Тухайлбал СМА 2024 оны 3 болон 10 дугаар саруудад Монгол Улсын ажиглагчийн үйл ажиллагааны тайланг боловсруулж хүргүүлэв. Евро-Азийн мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх бүлгийн 40 дэх удаагийн чуулга уулзалт Бүгд Найрамдах Киргиз Улсад 2024 оны 5 дугаар сарын 27-ны өдрөөс 31-ний өдрүүдэд зохион байгуулагдаж, Санхүүгийн мэдээллийн алба, Санхүүгийн зохицуулах хорооны төлөөллүүд оролцов. Тус хурлаар манай улс Евро-Ази, Номхон далайн бүс нутгийн улс орнуудад виртуал хөрөнгийн салбарт хийсэн зохицуулалт, эрсдэлийн үнэлгээ, ФАТФ-ын Зөвлөмж 15-ын үнэлгээ ахиулсан сайн туршлагыг хуваалцан, олон улсын хэлэлцүүлгүүдэд оролцов.

Эгмонт бүлэг

Дэлхийн 177 орны Санхүүгийн мэдээллийн албадын олон улсын нийгэмлэг болох Эгмонт бүлэгт Монгол Улс 2009 онд гишүүнээр элссэн. Эгмонт бүлэг нь мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх зорилгоор өөрийн гишүүн улс орны Санхүүгийн мэдээллийн албадын үйл ажиллагаа болон мэдээлэл солилцох чадавхыг бэхжүүлэх, туршлага судлах, техник туслалцаа үзүүлэх чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг.

СМА нь Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль, ФАТФ-ын Зөвлөмж 29-д заасны дагуу Эгмонт бүлгээс баталсан "Санхүүгийн мэдээллийн алба хоорондын мэдээлэл солилцох үндсэн зарчим"-ын хүрээнд Эгмонт бүлгийн гишүүн орнуудын Санхүүгийн мэдээллийн албад болон хамтын ажиллагааны санамж бичиг байгуулсан нийт 23 орны гадаад улсын эрх бүхий байгууллагуудтай мэдээлэл солилцон хамтран ажилладаг.

Эгмонт бүлгийн 30 дахь удаагийн чуулга уулзалт Франц Улсад 2024 оны 6 дугаар сарын 02-ны өдрөөс 07-ны өдрүүдэд "Санхүүгийн мэдээллийн албаны хөгжлийн ирээдүйн чиг хандлага" сэдвийн дор зохион байгуулагдаж, СМА-ны төлөөллүүд оролцов. Чуулга уулзалтад Эгмонт бүлэг, гишүүн Санхүүгийн мэдээллийн албад, олон улсын түншлэгч байгууллагууд, ажиглагч улсуудын нийт 400 гаруй төлөөлөгчид оролцон, олон улсын чиг хандлага, сайн туршлагаас хуваалцлаа.

Олон Улсын Валютын Сан

Татварын зөрчил, гэмт хэрэг болон мөнгө угаахтай тэмцэх чадавхыг сайжруулах, хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх, хууль эрх зүйн орчныг үнэлэх чиглэлээр Олон улсын валютын сангаас Татварын ерөнхий газарт техник туслалцаа үзүүлэн ажиллаж байна. Энэ хүрээнд Санхүүгийн мэдээллийн алба Татварын ерөнхий газартай хамтран 2024 оны 10 дугаар сард хоёр талт уулзалтад оролцон, мэдээлэл солилцож, зохион байгуулагдсан сургалтуудад хамрагдав. Түүнчлэн татварын байцаагч, мөрдөгч, прокурор нарт СМА-ны үйл ажиллагааны талаар танилцууллаа.

Азийн Хөгжлийн Банк

Азийн хөгжлийн банк нь Санхүүгийн зохицуулах хороонд Монгол Улсын санхүүгийн зах зээлийн финтекийн орчныг сайжруулах, зохицуулагчид болон санхүүгийн байгууллагуудын чадавхыг бэхжүүлэх зорилгоор "Санхүүгийн технологийн хууль, эрх зүйн орчныг хөгжүүлэх" техник туслалцаа үзүүлж байна. Энэ хүрээнд Монголбанк, Санхүүгийн мэдээллийн албаны төлөөллүүд Санхүүгийн зохицуулах хороотой хамтран техник туслалцааны багтай уулзаж, харилцан мэдээлэл солилцов. Техник туслалцааны үр дүнд санхүүгийн зохицуулагч байгууллагууд, Санхүүгийн мэдээллийн албаны үйл ажиллагаанд суптек нэвтрүүлэх замын зураглал боловсруулж гаргана.

Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банк

Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банкнаас 2024 оны 10 дугаар сарын 29- нөөс 31-ний өдрүүдэд Улаанбаатар хотноо "Төв Азийн бүс нутагт мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх, хууль бус санхүүгийн урсгалыг зогсоох, хориг арга хэмжээний эсрэг хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх нь" сэдэвт 3 өдрийн сургалт хэлэлцүүлэг зохион байгуулсан. Тус арга хэмжээг Люксембургийн Засгийн газрын санхүүжилтээр Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банкнаас зохион байгуулж Казакстан, Киргиз, Тажикистан, Туркменистан болон Узбекистан улсын эрх бүхий байгууллагуудын төлөөллүүд оролцсон. Сургалт, хэлэлцүүлгээр Төв Азийн улс орнуудын зохицуулагч байгууллага, Санхүүгийн мэдээллийн алба, хууль сахиулах байгууллага, бүс нутгийн холбогдох бусад байгууллагуудын төлөөлөгчид мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх, хууль бус санхүүгийн урсгалыг зогсоох, хориг арга хэмжээнээс зайлсхийхийн эсрэг хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх хүрээнд харилцан туршлага солилцож, төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх замаар санхүүгийн гэмт хэрэгтэй тэмцэх чиглэлээр хэлэлцүүлэг өрнүүлсэн.

АНУ-ын Сангийн яам

Монгол Улсын мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тогтолцоог бэхжүүлэх техник туслалцааны төслийн хүрээнд АНУ-ын Сангийн яамны зөвлөхүүд 2024 онд төр, хувийн хэвшлийн байгууллагын төлөөллүүдэд шаардлагатай сэдвээр сургалт, уулзалтуудыг зохион байгуулж, чадавхыг бэхжүүлэх ажилд дэмжлэг үзүүлэн ажиллалаа. Тухайлбал Санхүүгийн мэдээллийн алба, АНУ-ын Сангийн яамны зөвлөхүүд хамтран прокурор болон шүүгч нарт зориулсан "Хилийн чанадаас санхүүгийн эсвэл цахим нотлох баримтыг олж авахтай холбоотой тулгамдаж буй сорилт бэрхшээлүүд, шийдлүүд, шүүх хуралдааны явцад олж авсан нотлох баримтыг зохистой ашиглах нь" сэдэвт сургалтыг 2024 оны 4 болон 5 дугаар саруудад зохион байгуулав. Түүнчлэн Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хорооны хянан шалгагч нар, Санхүүгийн мэдээллийн алба, мэргэжлийн холбоодод сургалт зохион байгуулж, худалдаанд суурилсан мөнгө угаах гэмт хэрэг, хуулийн этгээдийн бүтцийг урвуулан ашиглах, мөнгө угаах гэмт хэрэгтэй холбоотой олон улсын бодит туршлагаас хуваалцлаа.

АНУ-ын Хууль зүйн яам

Авлигатай тэмцэх үндэсний зохицуулалтыг бэхжүүлэх, ФАТФ-ын зөвлөмжийн дагуу санхүүгийн мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулах, хөрөнгө буцаах талаар мэдээлэл солилцох, хамтын ажиллагааг сайжруулах зорилгоор АНУ-ын Хууль зүйн яамнаас Монгол Улсад техник туслалцаа үзүүлэн ажиллаж байна. Төслийн хүрээнд Хууль зүй, дотоод хэргийн яам, Улсын ерөнхий прокурорын газар, Авлигатай тэмцэх газар, Цагдаагийн ерөнхий газар, Санхүүгийн мэдээллийн албаны төлөөллүүдээс бүрдсэн Хөрөнгө буцаах салбар дундын ажлын хэсгийг 2024 онд байгуулав. Ажлын хэсэг хамтын ажиллагааны чанарын үр дүнг дээшлүүлэх, дотоодын эрх бүхий байгууллагуудын уялдаа холбоог сайжруулахад чиглэн ажиллаж байна.

Санхүүгийн үйлчилгээний сайн дурын корпус

АНУ-ын Санхүүгийн үйлчилгээний сайн дурын корпус Монгол Улсын арилжааны банкуудад зориулан АНУ-аас авч хэрэгжүүлж буй хориг арга хэмжээний ерөнхий мэдээлэл, хоёрдогч хоригт орох эрсдэл, анхаарах асуудал зэрэг сэдвээр 2024 оны 6 дугаар сарын 18-ны өдрөөс 20-ны өдрүүдэд цахим сургалт зохион байгууллаа.

Монгол Улс энгийн "өргөтгөсөн хяналт"-д байгаатай холбогдуулан жил бүрийн 02 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор Ази, Номхон далайн мөнгө угаахтай тэмцэх бүлэг (АНДМУТБ)-т Монгол Улсын Явцын тайланг хүргүүлэх үүрэг хүлээн ажиллаж байна.

Зураг 11. Монгол Улсын Явцын тайлан хүргүүлэх үйл явц

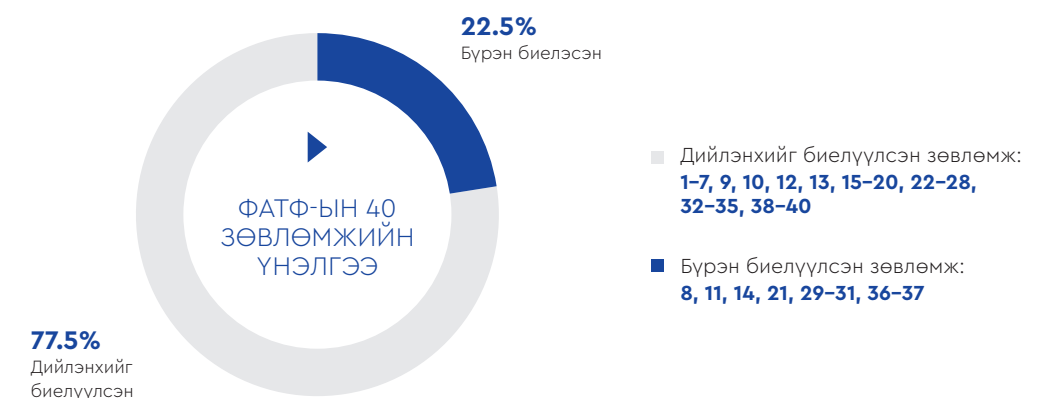

Энэ хүрээнд ҮЗ, ХАЗ-ийн гишүүн байгууллагуудаас тайлант хугацаанд Явцын тайланд тусгах мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх, үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэхтэй тэмцэх тогтолцоог бэхжүүлэх чиглэлийн онцлох ажлуудын мэдээллийг ирүүлэх тухай албан хүсэлтийг хүргүүлэв.

Байгууллагуудаас ирүүлсэн мэдээллийг нэгтгэн, цахимаар санал авснаас гадна ХАЗ-ийн хурлаар танилцуулж, АНБМУТБ-т хүргүүлэх шийдвэр гарсны дагуу Монгол Улсын 2024 оны Явцын тайланг 2024 оны 02 дугаар сарын 01-ний өдөр үнэлгээ ахиулах хүсэлтгүйгээр хүргүүлэв.

Үнэлгээ ахиулах хүсэлтгүй тайлангуудыг АНБМУТБ-ийн Харилцан үнэлгээний хорооны 2024 оны 4 дүгээр сарын 04-ний өдрийн цахим хурлаар хэлэлцэн Монгол Улсын Явцын тайланг хуралдаанаас гадуур батлахаар шийдвэрлэлээ.

Зураг 12. Монгол Улсын ФАТФ-ын Техник хэрэгжилтийн 40 Зөвлөмжийн үнэлгээ

Арабын Нэгдсэн Эмират Улсын Абу Даби хотноо 2024 оны 9 дүгээр сарын 21-ний өдрөөс 27-ны өдрүүдэд зохион байгуулагдсан АНДМУТБ-ийн 26 дахь удаагийн жилийн чуулга уулзалтад Монгол Улсыг төлөөлж Монголбанк, СЗХ, Тагнуулын ерөнхий газар, Цагдаагийн ерөнхий газар, Терроризмтой тэмцэх зөвлөл, Авлигатай тэмцэх газрын төлөөллүүд оролцлоо.

Чуулга уулзалтын үеэр тус бүлгийн тэргүүн Монгол Улсын мөнгө угаахтай тэмцэх чиглэлээр хийж буй ажлуудыг онцлон тэмдэглэж, "Монгол Улс ФАТФ-ын бүх 40 зөвлөмжийг хангасан ФАТФ-ын 5 дахь улс, шинэчлэгдсэн үнэлгээгээр Зөвлөмж 15-ын техник хэрэгжилтийг хангасан Ази, Номхон далайн бүсийн анхны улс болж, виртуал хөрөнгөтэй холбоотой хийсэн ажлын туршлагаа олон улсад хуваалцаж байна" хэмээн сайшаав.

Түүнчлэн жилийн уулзалтаар Зөвлөмж 15-ын техник хэрэгжилтийг сайжруулах ажлын хүрээнд Монгол Улсын виртуал хөрөнгийн зохицуулалтын орчныг сайн жишигт тооцож, энэ талаар туршлага хуваалцлаа.

БҮЛЭГ 4

ЧАДАВХЫГ БЭХЖҮҮЛЭХ, СОЁН ГЭГЭЭРҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тогтолцоог бэхжүүлэхэд оролцогч талуудын чадавхыг бэхжүүлэх, хариуцсан ажилтан, албан хаагчдын мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх нь өндөр ач холбогдолтой. Энэ хүрээнд 2024 онд СМА-ны ажилтнууд өөрсдийн мэдлэг чадварыг дээшлүүлэхээс гадна олон улсын байгууллагуудтай хамтран сургалт, семинаруудыг тогтмол зохион байгуулан ажиллав.

4.1 ЭРХ БҮХИЙ БАЙГУУЛЛАГУУДАД ХИЙСЭН СУРГАЛТ, СЕМИНАР

Санхүүгийн мэдээллийн алба 2024 онд олон улсын байгууллагуудын (ФАТФ, АНДМУТБ, Дэлхийн банк зэрэг) дэмжлэгтэйгээр зохион байгуулагдсан биет болон цахим хэлбэрийн нийт 22 сургалтын мэдээллийг Үндэсний зөвлөл, ХАЗ-ийн гишүүн байгууллагууд болон мэргэжлийн холбоодын төлөөллүүдэд хүргүүлж хамтран ажиллалаа.

I УЛИРАЛД

ЗОХИОН БАЙГУУЛСАН СУРГАЛТ

- ФАТФ-ын "Краудфандинг буюу олон нийтийн санхүүжилтийг ашиглан терроризмыг санхүүжүүлэх нь" сэдэвт вебинар
- ФАТФ-ын "Санхүүгийн гэмт хэргийн параллель мөрдөн шалгах ажиллагаа" сэдэвт цахим сургалт
- Олон улсын валютын сангийн "Олон улсын болон дотоодын төлбөр тооцоо, санхүүгийн системийн найдвартай байдал" сэдэвт сургалт

II УЛИРАЛД

ЗОХИОН БАЙГУУЛСАН СУРГАЛТ

- Олон улсын валютын сангийн "Мөнгө угаах гэмт хэрэгтэй тэмцэх ахисан шатны мөрдөн шалгах техник" сэдэвт сургалт
- АНУ-ын Сангийн яамны зөвлөхүүд "Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлээр олон улсын бодит жишээ" сэдэвт сургалт
- Чэйналисис болон Иргэний судалгаа хөгжлийн сангаас "Мөнгө угаах аргачлалын хувьсал" сэдэвт сургалт
- ФАТФ-ын "Их авлига" сэдэвт цахим сургалт
- ФАТФ-ын "Санхүүгийн гэмт хэргийн мөрдөн шалгах үйл ажиллагаа", "Нотлох баримтын стандарт, мөнгө угаах гэмт хэргийн шилдэг туршлага", "Олон улсын мөнгө угаах гэмт хэргийн мөрдөн шалгах үйл ажиллагаа" сэдэвт цахим сургалт
- Иргэний судалгаа, хөгжлийн сангийн "Хойд Солонгос улс криптовалютуудад дамжуулан мөнгө угаах аргууд" сэдэвт сургалт

III УЛИРАЛД

ЗОХИОН БАЙГУУЛСАН СУРГАЛТ

- ФАТФ-ын Олон улсын хамтын ажиллагааны хяналтын бүлгийн "Хянагч бэлтгэх" сургалт
- ФАТФ-ын хууль сахиулах байгууллагуудад чиглэсэн "ФАТФ-ын стандарт" сэдэвт сургалт
- Европын аюулгүй байдал, хамтын ажиллагааны байгууллагаас "Виртуал хөрөнгө болон блокчэйн суурилсан санхүүгийн мөнгө угаах гэмт хэрэгтэй тэмцэх нь" сэдэвт сургалт
- Эгмонт бүлгийн "Санхүүгийн тагнуулын материалыг нотлох баримтын зорилгоор ашиглах нь" сэдэвт сургалт
- НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх албаны "Авлигатай тэмцэх байгууллагуудын хамтын ажиллагаагаар авлигын мөрдөн шалгах ажиллагааг эрчимжүүлэх нь" сэдэвт сургалт
- Хориг арга хэмжээний тухай сургалт

IV УЛИРАЛД

ЗОХИОН БАЙГУУЛСАН СУРГАЛТ

- Ази, Номхон далайн мөнгө угаахтай тэмцэх бүлгийн "Үнэлгээчин бэлтгэх" сургалт
- Олон улсын валютын сангийн "Татварын зөрчил, гэмт хэрэг, мөнгө угаахтай тэмцэх чиглэлээр хамтын ажиллагаа, мэдээлэл солилцоо, эрх зүйн зохицуулалтыг сайжруулах нь" сэдэвт сургалт
- Дэлхийн банк, Ази, Номхон далайн мөнгө угаахтай тэмцэх бүлгийн хамтарсан "Виртуал хөрөнгийн мөрдөн шалгах ажиллагаа" сэдэвт сургалт;
- "ФАТФ-ын стандарт" сургалт
- Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банкны "Төв Азийн бүс нутагт мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх, хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх нь" сэдэвт сургалт
- Олон улсын валютын сангийн "Санхүүгийн салбар дахь кибер эрсдэлийг удирдах нь" сэдэвт сургалт
- Ази, Номхон далайн мөнгө угаахтай тэмцэх бүлгийн "Типологийн жилийн уулзалт"

Мөн Улсын ерөнхий прокурорын газраас санаачлан Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх ҮЗ, Хууль зүй, дотоод хэргийн яам, Санхүүгийн мэдээллийн алба, Азийн сан, Ханнс-Зайделийн сангийн Монгол дахь төлөөлөгчийн газартай хамтран "Мөнгө угаах гэмт хэргийг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа: Тулгамдсан асуудал, шийдвэрлэх арга зам" сэдэвт олон улсын эрдэм шинжилгээний хурлыг 2024 оны 9 дүгээр сарын 25-ны өдөр зохион байгуулав. Олон улсын эрдэм шинжилгээний хурлаар мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлээр ажилладаг төр, хувийн хэвшлийн байгууллагууд, олон улсын төсөл, хөтөлбөрийн судлаач, эрдэмтэн, шүүгч, прокурор, хууль сахиулах байгууллагуудын 150 орчим төлөөллүүд оролцлоо. Хурлын үеэр Санхүүгийн мэдээллийн албанаас "Монгол Улсын мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тогтолцоо"-ны талаар илтгэл хэлэлцүүлэв. (Зураг 13)

4.2 САНХҮҮГИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН АЛБАНЫ АЖИЛТНУУДЫН ХАМРАГДСАН СУРГАЛТ

Санхүүгийн мэдээллийн албаны ажилтнууд 2024 онд мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлээр дотоодын болон гадаадын байгууллагуудаас зохион байгуулсан сургалт, семинаруудад хамрагдаж, ур чадвараа бэхжүүлэх чиглэлээр анхаарч ажиллалаа. Энэ онд Санхүүгийн мэдээллийн албаны нийт ажилтнуудад зориулан дотооддоо мэдээлэл солилцон, мөнгө угаахтай тэмцэх чиглэлээр хамтран ажиллаж буй төрийн зарим эрх бүхий байгууллагуудын үндсэн үйл ажиллагаа, мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэхэд үзүүлдэг хүчин чармайлтын талаар мэдээлэл өгөх сургалтыг зохион байгуулсан нь хоёр байгууллага хоорондын хамтын ажиллагаанд эерэгээр нөлөөлөх, солилцож буй мэдээллийн чанарыг сайжруулахад чухал нөлөө үзүүлсэн ажил боллоо.

Зураг 13. Б.Батбаатар, Санхүүгийн мэдээллийн албаны дарга, Олон улсын эрдэм шинжилгээний хурлын үеэр

Санхүүгийн мэдээллийн албаны ажилтнуудын 2024 онд хамрагдсан сургалт, семинарын мэдээллийг доор үзүүлэв:

- ОУВС-ийн Кавказ, Төв Ази болон Монгол Улсын чадавхийг хөгжүүлэх төвөөс зохион байгуулсан "Олон улсын болон дотоодын төлбөр тооцоо, санхүүгийн системийн найдвартай байдал" сэдэвт сургалт;
- Дэйл Карнеги Трэйнинг байгууллагаас зохион байгуулсан "Манлайллын болон харилцааны ур чадварыг сайжруулахад Emotional Intelligence-г ашиглах нь" сэдэвт сургалт;
- ФАТФ-аас зохион байгуулсан "Санхүүгийн гэмт хэргийн параллель мөрдөн шалгах ажиллагаа" сэдэвт цахим сургалт;
- Олон улсын эрүүгийн цагдаагийн байгууллага (ИНТЕРПОЛ)-аас зохион байгуулсан "Терроризмыг санхүүжүүлэхэд хар зах, криптовалютыг ашиглах нь" сэдэвт цахим сургалт;
- АНУ-ын Сангийн яамны Техник туслалцааны албанаас зохион байгуулсан "Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлээр олон улсын бодит жишээ" сэдэвт сургалт;
- УЕПГ-аас зохион байгуулсан "Авлигын болон Зэрлэг ан амьтдыг худалдаалах гэмт хэргийг мөрдөн шалгах, яллах ажиллагаа" сэдэвт сургалт;
- Европын аюулгүй байдал, хамтын ажиллагааны байгууллага болон АТГ-аас зохион байгуулсан "Виртуал хөрөнгө болон блокчэйн суурилсан санхүүгийн болон мөнгө угаах гэмт хэрэгтэй тэмцэх нь" сэдэвт сургалт;
- НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх алба болон АТГ-аас зохион байгуулсан "Авлигатай тэмцэх байгууллагуудын хамтын ажиллагаагаар авлигын мөрдөн шалгах ажиллагааг эрчимжүүлэх нь" сэдэвт сургалт;
- ОУВС болон Татварын ерөнхий газраас зохион байгуулсан "Татварын зөрчил, гэмт хэрэг, мөнгө угаахтай тэмцэх чиглэлээр хамтын ажиллагаа, мэдээлэл солилцоо, эрх зүйн зохицуулалтыг сайжруулах" сэдэвт сургалт;
- Экофелийн "Сэжигтэй гүйлгээний чанарыг сайжруулах" сэдэвт сургалт;
- АНДМУТБ-ээс зохион байгуулсан АНДМУТБ-ийн үнэлгээчин бэлтгэх сургалт;
- Европын сэргээн босголт, хөгжлийн банкнаас зохион байгуулсан "Төв Азийн бүс нутагт мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх, хууль бус санхүүгийн урсгалыг зогсоох, хориг арга хэмжээний эсрэг хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх нь" сэдэвт сургалт;
- "ФАТФ-ын стандарт" сургалт;
- Тайвань улсын Санхүүгийн хяналтын хороо болон Канад улсын Торонто хотын төвтэй хамтарсан "Санхүүгийн гэмт хэрэгтэй тэмцэхэд тавих хяналтыг сайжруулах нь" сэдэвт сургалт.

4.3 МЭДЭЭЛЭХ ҮҮРЭГТЭЙ ЭТГЭЭДҮҮДЭД
ЗОРИУЛСАН СОЁН ГЭГЭЭРҮҮЛЭХ
ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 4.1 дэх хэсэгт заасан МҮЭ-үүдэд олон улсын зөвлөмж, дотоодын хууль, тогтоомжоор хүлээсэн үүрэг, хариуцлагын талаарх ойлголт мэдлэгийг дээшлүүлэх зорилгоор СМА бусад эрх бүхий байгууллагуудтай хамтран соён гэгээрүүлэх ажлыг тогтмол зохион байгуулдаг. Энэ хүрээнд 2024 онд МҮЭ-д мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлээр зохион байгуулсан сургалт, семинаруудын мэдээллийг Хүснэгт 8-д харуулав.

СМА нь дангаар болон бусад байгууллагуудтай хамтран нийт **14** сургалт зохион байгуулсан бөгөөд давхардсан тоогоор **1,125** орчим төлөөллүүдийг хамруулав.

Хүснэгт 8. СМА дангаараа болон бусад байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулсан сургалт, семинар, форум

Улирал	Зохион байгуулсан сургалт
I улирал	"Сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх, мэдээлэх үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх нь" сэдэвт сургалт "Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх, мэдээлэх үйл ажиллагааг сайжруулах нь" сэдэвт сургалт Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үүрэг, хариуцлагын талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэх чиглэлээр сургалт АНУ-ын Төрийн департментын санхүүжилтээр Санхүүгийн үйлчилгээний сайн дурын корпусаас "АНУ-аас авч хэрэгжүүлж буй хориг арга хэмжээний талаарх" цахим сургалт "Хилийн чанадаас санхүүгийн эсвэл цахим нотлох баримтыг олж авахтай холбоотой тулгамдаж буй сорилт ба бэрхшээлүүд, шийдлүүд ба шүүх хуралдааны явцад олж авсан нотлох баримтыг зохистой ашиглах нь" сэдэвт сургалт Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх, мэдээлэх үйл ажиллагааг сайжруулах чиглэлээр сургалт
II улирал	Банк бус санхүүгийн байгууллага болон хадгаламж, зээлийн хоршоодын сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх, мэдээлэх үйл ажиллагааг сайжруулах чиглэлээр сургалт Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчдын сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх, мэдээлэх үйл ажиллагааг сайжруулах чиглэлээр сургалт Хөрөнгө оруулалт болон үнэт цаасны салбарын мэргэжлийн оролцогчдын сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх, мэдээлэх үйл ажиллагааг сайжруулах чиглэлээр сургалт ҮХЭХ, ҮМҮЧЭТХЭАЭ-ийн сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх, мэдээлэх үйл ажиллагааг сайжруулах чиглэлээр сургалт Хуульч, өмгөөлөгчдийн сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх, мэдээлэх үйл ажиллагааг сайжруулах чиглэлээр сургалт Нотариатч, НББСЗҮҮ-ийн сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх, мэдээлэх үйл ажиллагааг сайжруулах чиглэлээр сургалт
IV улирал	"Мэдээлэх үүрэгтэй этгээдийн мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чадавхыг бэхжүүлэх нь" сэдэвт сургалт Банкуудын комплаенсийн форум

4.4 БУСАД ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Санхүүгийн мэдээллийн алба 2024 онд мэдээлэх үүрэгтэй этгээдүүдэд зориулан мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлээр соён гэгээрүүлэх, мэдлэг нэмэгдүүлэх мэдээлэл бүхий товхимлуудыг боловсруулж, өөрийн цахим хуудсаар дамжуулан олон нийтэд түгээв. (Зураг)

Түүнчлэн Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.5 дахь хэсэгт заасан "эрсдэлийн үнэлгээнд үндэслэн харилцагчийг таньж мэдэх үйл ажиллагааг хялбаршуулсан байдлаар хийж болно" гэж заасны дагуу МҮЭ-үүдэд зориулан хялбаршуулсан хэлбэрээр харилцагчийг таньж мэдэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх талаар зөвлөмж боловсруулан цахим хуудсаар түгээв.

Түүнчлэн СМА-ны дэргэдэх мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх ХАЗ нь нийт зургаан дэд ажлын хэсгээс бүрддэг бөгөөд энэ онд зохион байгуулсан Судалгаа, дүн шинжилгээний ажлын хэсгийн хуралд эрх бүхий төрийн байгууллагуудын төлөөллөөс гадна Монголын банкны холбооны дэргэдэх Комплаенсийн мэргэжлийн зөвлөл, Санхүүгийн зохицуулах хорооны зохицуулалттай холбоотой мэргэжлийн байгууллагууд, Монголын мэргэшсэн нягтлан бодогчдын институт, Монголын өмгөөлөгчдийн холбоо, Монголын хуульчдын холбоо, Монголын нотариатчдын танхим болон их, дээд сургуулиуд зэрэг 19 байгууллагын 45 орчим төлөөллийг оролцуулснаараа онцлог байлаа.

ШИГТГЭЭ 2: ХТМ ЗӨВЛӨМЖ

Хялбаршуулсан хэлбэрээр харилцагчийг таньж мэдэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх зөвлөмж

”

Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх, үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэхийг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлээр олон улсын стандарт тогтоогч байгууллага болох ФАТФ нь эрсдэлд суурилсан арга хэмжээний хүрээнд харилцагчийн эрсдэлийн түвшингээс хамааран Харилцагчийг таньж мэдэх (ХТМ) өөр өөр арга хэмжээг тодорхойлсон.

Тухайлбал, эрсдэл багатай харилцагчдад хялбаршуулсан арга хэмжээ, өндөр эрсдэлтэй харилцагчдад нарийвчилсан хяналт, шалгалт хийх шаардлагатайг онцолсон байдаг.

Хялбаршуулсан хэлбэрээр харилцагчийг таньж мэдсэнээр ФАТФ-ын үндсэн зарчим болох эрсдэлд суурилсан аргачлалыг хэрэгжүүлэхэд тусалж, санхүүгийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх ач холбогдолтой юм. Хялбаршуулсан хэлбэрээр ХТМ нь ХТМ бүх үйл ажиллагаанаас чөлөөлөх биш бөгөөд бизнесийн харилцаа тогтоох эсвэл баталгаажуулахад авах суурь, хамгийн бага арга хэмжээ юм.

Хялбаршуулсан ХТМ үйл ажиллагааг хэрэгжүүлснээр өндөр эрсдэлтэй харилцагчдад илүү анхаарал хандуулах, комплаенсын нөөцөө үр ашигтай хуваарилах боломжийг олгож, нийт зардлыг бууруулах ач холбогдолтой.

Эх сурвалж: Санхүүгийн мэдээллийн алба

ХАЗ-ийн дэргэдэх Судалгаа дүн шинжилгээний ажлын хэсгийн үйл ажиллагааны хүрээнд Санхүүгийн мэдээллийн албанаас оюутнуудын дунд мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлээр “Эрдэм шинжилгээний бага хурал”-ыг гурав дахь жилдээ зохион байгууллаа. Энэ жилийн хувьд Монгол Улсын 8 их дээд сургуулийн оюутнуудаас нийт 40 гаруй эрдэм шинжилгээний бүтээл хүлээн авсан нь хурлын цар хүрээ, оролцогчдын тоо жилээс жилд нэмэгдэж байгааг харуулж байна.

Мөн СМА нь Монголын банкны холбооны Комплаенсын мэргэжлийн зөвлөлтэй хамтран банкуудын комплаенсын форум, хууль сахиулах байгууллагуудтай хамтран банкнаас бусад МҮЭ-үүдэд зориулсан комплаенсын форумыг тус тус зохион байгууллаа.

Форумын үеэр олон улсын хориг арга хэмжээ, цахим гэмт хэрэг, түүнтэй тэмцэх, цахим орчинд харилцагчийг таних үйл ажиллагаа зэрэг сэдвээр холбогдох байгууллагын төлөөллөөс мэдээлэл өгч, зохицуулагч байгууллагууд болон МҮЭ хооронд мэдээлэл солилцон хамтран ажиллах, мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй холбоотой суурь гэмт хэргийн сүүлийн үед үйлдэгдэж буй чиг хандлагыг анхаарч ажиллах, энэ төрлийн гэмт хэрэгтэй тэмцэхэд шаардлагатай нэн тэргүүний арга хэмжээ зэргийн талаар хэлэлцүүлэг өрнүүлэн, санал солилцлоо.

Зураг 14. Эрдэм шинжилгээний III бага хурал

БҮЛЭГ 5

МЭДЭЭЛЛИЙН СИСТЕМ

Санхүүгийн мэдээллийн алба нь Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн дагуу банк, санхүүгийн байгууллага болон бусад мэдээлэх үүрэгтэй этгээдээс тайлан, мэдээлэл хүлээн авах, мэдээлэл боловсруулах, дүн шинжилгээ хийх үйл ажиллагаанд НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх газраас (UNODC) мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үйл ажиллагаанд тусгайлан зориулж хөгжүүлсэн ГоАМЛ програм хангамжийг ашиглаж байна.

ГоАМЛ програм нь Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд заасан гүйлгээ, тайланг мэдээлэх үйл ажиллагааны чанарыг сайжруулах, тайлан мэдээлж буй МҮЭ-ийг бүртгэх, хуулийн хүрээнд гүйлгээ, тайлан, нэмэлт мэдээллийг мэдээлэх, хүлээн авах, боловсруулах, дүн шинжилгээ хийх, үндэслэл бүхий гүйлгээ, гүйлгээний оролдлогын талаарх мэдээллийг хууль сахиулах байгууллагад шилжүүлэх үйл ажиллагааг бүрэн хэрэгжүүлэх цогц систем юм.

Санхүүгийн мэдээллийн алба МҮЭ-ээс илгээсэн гүйлгээ бүрийг нэг бүрчлэн шалгаж хүлээн авах, тайлан илгээх явцад илэрсэн алдааг тухай бүр нь МҮЭ-д мэдэгдэх замаар залруулуулах ажлыг зохион байгуулж байна. Мэдээлэх үүрэгтэй этгээдээс мэдээлж буй тайлан, бусад мэдээ, мэдээллүүд нь мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх болон холбогдох суурь гэмт хэргүүдтэй холбогдох үндэслэл бүхий гүйлгээ, мэдээллийг илрүүлэх, эрх бүхий хууль сахиулах байгууллагад шилжүүлж шалгуулах үндэслэл болдог.

Тайлант онд НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх газраас хөгжүүлсэн ГоАМЛ програмын 5.4 хувилбарыг амжилттай шинэчилж дууссан бөгөөд 2025 оны эхний хагас жилд схемийн 2.0 хувилбар руу шилжүүлэх бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна.

Энэхүү шинэчлэлийн хүрээнд МҮЭ-үүдэд зориулсан уулзалт, сургалтуудыг зохион байгуулж, програмын шинэ хувилбарт орсон өөрчлөлтүүдийг танилцуулсан. Мөн урьдчилсан байдлаар туршилтын ГоАМЛ програмыг нэвтрүүлж, мэдээлэх үүрэгтэй этгээд шинэ схем хувилбарт бэлтгэн, туршиж ажиллалаа.

Түүнчлэн СМА болон хууль сахиулах байгууллагууд хоорондын мэдээлэл солилцоонд ГоАМЛ програмыг ашиглах зорилгоор холбогдох хууль, эрх зүйн орчныг судлан, туршилт хийж байгаа бөгөөд програмын дараагийн хувилбар болох 5.5 хувилбарыг туршилтын орчинд судалж, хөгжүүлэлт болон өөрчлөлтийг шалган ажиллаж байна.

Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2024 оны 10 дугаар сарын 18-ны өдрийн А-242 дугаар тушаалын дагуу бүх иргэд, аж ахуйн нэгжийн банкны дансны хуучин дугаарлалт ашиглалтаас хасагдаж, 2025 оны 4 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн олон улсын нэгдсэн IBAN (International Bank Account Number) дугаарлалтыг нэвтрүүлэхээр ажиллаж байгаатай холбоотойгоор ГоАМЛ програмын схемд шаардлагатай өөрчлөлтүүдийг хийж, зохих шинэчлэлтийг хийж гүйцэтгэв.

ГоАМЛ програмыг ашиглаж эхэлснээс хойш 2024 оны эцэс хүртэл 1,092 мэдээлэх үүрэгтэй этгээд бүртгүүлээд байна.

Хүснэгт 9. ГоАМЛ програмд бүртгүүлсэн МҮЭ-ийн тоо (2024 оны эцсийн байдлаар)

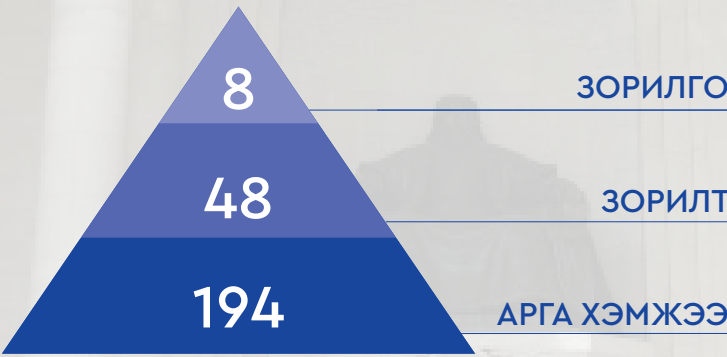
МҮЭ-ийн төрөл	Тоо
Банк	12
Банк бус санхүүгийн байгууллага	414
Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгч	12
Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогч	32
Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд	61
Нотариат	235
Нягтлан бодох бүртгэлийн болон санхүүгийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэгч	52
Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллага	104
Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгч	21
Үнэт цаасны зах зээлд оролцогч мэргэжлийн байгууллага	37
Хадгаламж зээлийн хоршоо	59
Хөрөнгө оруулалтын сан ба хөрөнгө оруулалтын менежментийн компани	31
Хуульч	22
Нийт	1,092

БҮЛЭГ 6

ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2, Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 22¹ дугаар зүйлийн 22^{1.1} дэх хэсгийг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 265 дугаар тогтоолоор үндэсний хэмжээнд хэрэгжих “Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх хөтөлбөр” (цаашид “Хөтөлбөр” гэх) батлагдсан.

Зураг 15. МУТСТ Үндэсний Хөтөлбөрийн бүтэц

Хөтөлбөрийг ФАТФ-ын техник хэрэгжилтийн 40 зөвлөмж, үр дүнтэй байдлын 11 шууд хэрэгжилт, Үндэсний эрсдэлийн үнэлгээний үр дүн болон олон улсын байгууллагуудаас өгсөн зөвлөмжийг үндэслэн боловсруулсан бөгөөд эрсдэлийн нөхцөл байдал өөрчлөгдсөнтэй холбогдуулан ҮЗ-ийн дарга бөгөөд Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын 2024 оны А/189 дүгээр тушаалаар уг хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан.

Төлөвлөгөөнд тусгагдсан нийт 194 ажлаас 2024 онд хийж дуусгах 27 ажил, 2024 оноос эхлэн хэрэгжих 8 ажил, жил бүр/тогтмол хэрэгжих 30 ажил тусгагдсан байна.

Байгууллагуудаас ирүүлсэн биелэлтийг нэгтгэн үзэхэд 2024 онд хийгдэж дуусгах нийт 27 ажлаас хийж дууссан 9 ажил, хийгдэж буй 16 ажил байгаа бөгөөд хийгдэж эхлээгүй ажил 2 байна. Харин жил бүр/тогтмол хийгдэх нийт 30 ажил бүгд хийгдэж байна.

Зураг 16. 2024 онд хийгдэж дуусгахаар тусгагдсан ажлуудын биелэлтийн байдал

► 2024 онд хийгдэж дууссан ажлуудыг дурдвал:

- Зайнаас харилцагчийг таньж мэдэх үйл ажиллагааг хийх боломжийг судлах, олон улсын стандартад нийцтэйгээр зохицуулах;
- Эрсдэлд суурилсан хяналт шалгалтын журмуудыг шинэчлэх, мэдээлэх үүрэгтэй этгээдийн эрсдэлийг үнэлэх аргачлал, шалгуур үзүүлэлтийг боловсронгуй болгох;
- УБЕГ эцсийн өмчлөгчийн мэдээллийн чанарыг сайжруулахтай холбоотой арга хэмжээг авах, эрх бүхий байгууллагууд энэ мэдээлэлд шууд хандах ажлыг эрчимжүүлэх;
- “Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны журам”-д өөрчлөлт оруулж, МҮЭ үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэхийг санхүүжүүлэхтэй холбоотой эрсдэлийн үнэлгээ хийх шаардлагыг нэмж тусгах;
- ТС/ҮОХЗДС тэмцэх зорилгоор ашгийн бус байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт тавих, гаргасан зөрчил, дутагдалд арга хэмжээ авах тогтолцоог бүрдүүлэх;
- Хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэгчдийн бүртгэлийн нэгдсэн мэдээллийн санг бий болгох;
- Хяналт шалгалт, тэдгээрийн үр дүн, типологитой холбоотой мэдээллийн талаар хянан шалгагч, хууль сахиулах байгууллагуудын мэдээллийн солилцоог нэмэгдүүлэх;
- Мэдээлэл солилцох системийг боловсронгуй болгох, мэдээллийн нууцлал, аюулгүй байдлыг хангах, цаасан мэдээллийн солилцооны тогтолцоог халах, эргэх холбоог (feedback mechanism) бий болгох, мэдээлэл солилцох олон улсын сайн туршлагыг нэвтрүүлэх;
- Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чадавхыг бэхжүүлэх сургалтын хөтөлбөрийг дараах байгууллагууд болон тэдгээрийн хариуцсан ажилтан, албан хаагчдад зориулан боловсруулах: хяналт шалгалтын байгууллага, хууль сахиулах байгууллага, шүүх, прокурорын байгууллага, МҮЭ, мэргэжлийн холбоод, бусад холбогдох байгууллага;

БҮЛЭГ 7

ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТ

СМА нь Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.7-д заасны дагуу тус хуулийн хэрэгжилтэд хийсэн хяналт шалгалтын талаар нэгдсэн статистик гаргах, хяналт шалгалт хийх, эрх бүхий бусад этгээдээр хяналт шалгалт хийлгэх чиг үүргийн хүрээнд хяналт шалгалтын зохицуулагч байгууллага болох Монголбанкны Хяналт шалгалтын газар, Санхүүгийн зохицуулах хороо болон мэргэжлийн холбоодтой хяналт шалгалтын статистик, мэдээлэл тогтмол солилцож хамтран ажилладаг. Нийт МҮЭ-д хийсэн хяналт шалгалт болон авсан арга хэмжээний нэгдсэн статистик мэдээллийг 2024 оны байдлаар нэгтгэн, Хүснэгт 10-д харуулав.

Хүснэгт 10. МУТСТ чиглэлээр хийсэн хяналт шалгалтын үйл ажиллагаа (2022–2024)

Үзүүлэлт	2022	2023	2024
МУТСТ, ҮОХЗДСТ үйл ажиллагаанд хийсэн зайны хяналтын нийт тоо	4901	8392	5611
МУТСТ, ҮОХЗДСТ үйл ажиллагаанд хийсэн зайн хяналтад хамрагдсан МҮЭ-ийн нийт тоо (давхардсан тоогоор)	4968	9102	6219
МУТСТ, ҮОХЗДСТ үйл ажиллагаанд хийсэн газар дээрх хяналт шалгалтын нийт тоо	99	231	238
МУТСТ, ҮОХЗДСТ үйл ажиллагаанд хийсэн нийт газар дээрх хяналт шалгалтад хамрагдсан МҮЭ-ийн нийт тоо (давхардсан тоогоор)	96	231	242
Хяналт тавих эрх бүхий байгууллагаас МУТСТ, ҮОХЗДСТ-тэй холбоотой асуудлаар тогтоосон акт, мэдэгдлийн нийт тоо	266	71	90
Хяналт тавих эрх бүхий байгууллагаас МУТСТ, ҮОХЗДСТ чиглэлээр гаргасан дутагдлыг арилгах талаар хүргүүлсэн албан шаардлага, сануулга, хугацаат үүрэг даалгаврын нийт тоо	427	505	617
Зөрчлийн тухай хуулийн дагуу хариуцлага хүлээлгэсэн нийт МҮЭ-ийн тоо	3	19	5
Зөрчлийн тухай хуулийн дагуу авсан хөрөнгө, орлого хураах, торгох арга хэмжээний нийт дүн (төгрөг)	20,000,000	154,500,000	70,000,000

Мэргэжлийн холбоодын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх

Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үйл ажиллагаанд хийх хяналт шалгалт нь ФАТФ-ын зөвлөмжийн дагуу эрсдэлд суурилсан арга хэлбэрээр хэрэгждэг бөгөөд хяналт шалгалтын журам, гарын авлагыг сайжруулах чиглэлээр СМА байнга анхаарч ажиллаж байна. Тухайлбал Санхүүгийн мэдээллийн албанаас Монголын Нотариатчдын танхим болон Монголын Өмгөөлөгчдийн холбооны мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үйл ажиллагаанд зайнаас болон газар дээрх хяналт шалгалт хийх журмын төсөлд санал, зөвлөмж хүргүүлсэн. Улмаар Монголын Нотариатчдын танхимын Удирдах зөвлөлийн 2024 оны 8 дугаар сарын 13-ны өдрийн 21 дүгээр тогтоолын хавсралтаар “Нотариатчийн мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үйл ажиллагаанд зайны болон газар дээрх хяналт шалгалт хийх журам”-ыг баталсан.

Түүнчлэн Монголын мэргэшсэн нягтлан бодогчдын институттэй хамтран санхүүгийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэгчдийн үйл ажиллагаанд 2024 оны 9 дүгээр сарын 23–27-ны өдрүүдэд газар дээрх хяналт шалгалтыг хийж гүйцэтгэсэн. Газар дээрх хяналт шалгалтын явцад дотооддоо мөрдөж буй баримт материалтай танилцах, ярилцлага хийх, түүвэрлэн шалгах, архивын баримтын үзлэг хийх зэргээр Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилтэд үнэлэлт дүгнэлт өглөө. Шалгалтын үр дүнд үндэслэн хяналт шалгалтад хамрагдсан нийт МҮЭ-д цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг багтаасан хяналт шалгалтын тайлан, шаардлагатай МҮЭ-үүдэд улсын байцаагчийн мэдэгдлийг тус тус хүргүүлж, биелэлтэд хяналт тавин ажиллаж байна.